STERBEECKIA

JUBILEUMNUMMER

orgaan van de
antwerpse mycologische kring v.z.w.d.

zetel: koninklijke maatschappij voor dierkunde te
antwerpen koningin astridplein 26.

uitgegeven met de steun van het
ministerie van nationale opvoeding en kultuur.

redaktie: alfred coolsstraat 33 antwerpen.

verschijnt onregelmatig.

nummer zes negentien honderd zeven en zestig

Lidmaatschap Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.d.

100 F per jaar.

Postcheckrekening : Nr. 1446.56

Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.d. Antwerpen

Sekretariaat : Marcel Morren

Alf. Schneiderlaan 146 - Deurne C. Antwerpen

Telefoon : 35.95.64

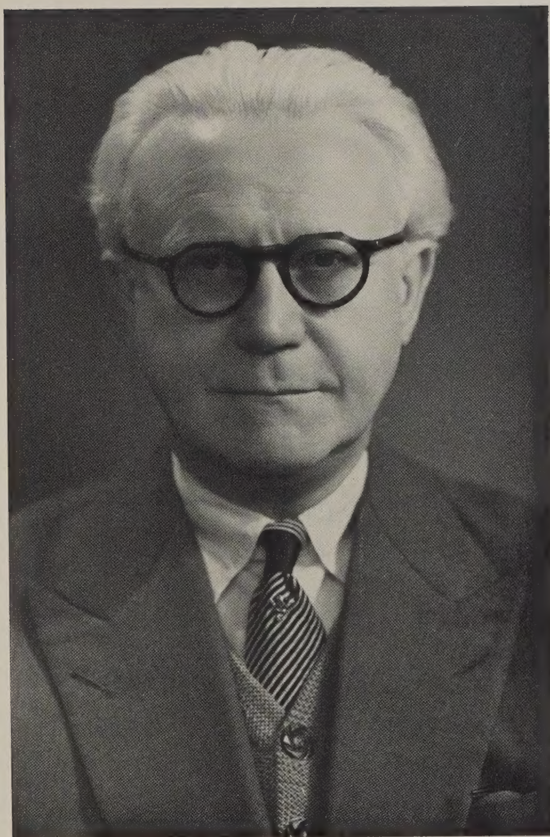

Foto Celis.

LOUIS IMLER

(1956)

ONTSTAAN EN GROEI VAN DE ANTWERPSE MYCOLOGISCHE KRING

door Louis Imler.

Als kleine jongen zat ik thuis meermaals bijzonder nieuwsgierig te kijken op een paar kleurplaten «Champignons», in een uittreksel van de grote «Nouveau Larousse Illustré». De vele tekeningen, knap uitgevoerd door **A. Millot,** geven een aantrekkelijk algemeen beeld van de vormenrijkheid en tinten der paddestoelen.

Ma en Pa konden me enkel vertellen, dat er giftige bij zijn en dat zelfs de beste kenners zich vergissen. Dus... moeilijk, geheimzinnig, gevaarlijk...

Bij een feest werden er bij ons door een kokin verse aangewend, fijn gehakt ; 'k moest weten waar ze vandaan kwamen. Pa maakte soms iets klaar om van te smullen, en in de tomatensaus gingen er kleintjes, uit een doosje.

Als hij me meenam naar de bossen, riep hij : «Louiske, daar staat er weer één» en met een geweldige stamp moest het duivelsbrood er aan ; werden de stukken blauw, dan dachten we aan afschuwelijk vergift.

Tijdens een wandeling met Ma in een oude beukendreef, bij de Dikke Mee, vond ik een heel klein paddestoeltje, als een doorschijnend regenschermpje, dat ik lang meedroeg, uiterst voorzichtig, tussen wijsvingertje en duimpje.

En op de lagere school ? In een leerboekje over de natuur, met veel onbedrukte bladzijden, voor tekeningen door de jongens, maakte ik er slechts een paar, uit eigen wil. De eerste moest een Vliegenzwam voorstellen ; 'k deed het natuurlijk armzalig, een effen wit stokje en daarop een rood rondje met enkele blanke stippen. Een zwart en een rood potlood volstonden. Een paar jaren later kwam de tweede ; ik bootste nu uit mijn stukje Larousse een Boleet na, het Eekhoorntjesbrood, ditmaal met waterverf !

Het schijnt wel dat zwammen in mijn kinderhoofdje spookten.

Daar bleef het niet bij. Rond die tijd vond ik onthutst een paddestoel, een balletje waar als rook uit opsteeg. Buitenjongens spraken me van een vent, die goede van kwade kon onderscheiden. Zo'n kenners bestonden dus.

Als ik achttien jaar was vertelden me twee schoolmakkers dat ze soorten uit de bossen konden eten. Dat was het toppunt : **zij** konden dat.

— Maar hoe ? - vroeg ik.
— We leren dat in een boekje.
— En zijn ze lekker ?
— Als kalfsvlees.

Nu voelde ik me beschaamd en met mijn afbeeldingen en tekst uit Larousse trok ik naar het Peerdsbos. Ik vond enkele soorten, maar wat ik ook vergeleek en las, en herlas, ik geraakte er niet wijs uit. De tekst was moeilijk, zonder bijzonderheden. Zelfs lust tot schreien welde in me op, na het eten met lange tanden van een rauw Boleetje, waarvan het overschot na een poosje blauw werd, teken van giftigheid volgens Larousse. Verkeerd, maar dat kon ik niet vermoeden. En... 'k bleef leven na die blauwe kost. (1)°

° Zie blzn 27 tot 31 : Te Raadplegen Werk.

Dus... een boekje verwerven. Enkele goedkope Duitse kon ik bemachtigen. Ik vocht met beschrijvingen en taal, aan de hand van mijn vondsten, en meende dat alles wiskundig moest kloppen; ook al de soorten moesten er in staan. Och arme! Wat eenvoudige Franse mykologie bracht me niet veel verder, tot eindelijk de redding kwam: «Les champignons comestibles et vénéneux» eerste uitgave, 1921, één deel door **A. Maublanc.**

De gekleurde afbeeldingen overtroffen merkelijk die van mijn eerste boekjes en voor elke soort stonden er beschrijving en afmetingen van de sporen bij. Met dat werk vernam ik ook dat er een Société Mycologique de France bestaat, met een tijdschrift sinds 1885, en dat **Maublanc** er algemene sekretaris van was.

Moest ik die mikroskopische geheimen, zoals in 't handboek van die Fransman vermeld, **echt** kunnen zien, wat een belevenis! Maar... een mikroskoop... zo'n duur tuig... en 'k was in 1926 al enkele jaren getrouwd, bracht het maar tot stadsklerk, had al drie kinderen.

Vóór ik met paddestoelen begon, mocht ik enkele jaren sukkelen met een klein, wat toegetakeld mikroskoop van een neef, maar die kwam zijn wettige eigendom terughalen, die 'k gepoetst, vertroeteld, met geestdrift gebruikt had; mijn jong hart bloedde. (2)

In 1925 schreef ik om raad aan mijn vroegere leraar **G. Poma,** doktor in wetenschappen; 'k liet hem weten : «55 soorten van zwammen heb ik in de natuur leren onderscheiden, waarvan ik er 36 eet. - Over den bouw van mycelium, hymenium en sporen weet ik enkel uit boeken. Mijn plan is hen na te gaan met den microscoop».

Poma gaf me inwijdende werken en goede mikroskoopmerken op, wees me de weg om een gebruikt, maar zeer degelijk toestel te kopen. Bij het bezit van die schat, voelde ik me als een veroveraar.

Voor de mikroskopie van de paddestoelen kende ik echter niet de eenvoudige, geëigende knepen. Om die te leren wendde ik me in 1925 tot **Maublanc,** hem wijzend op enkele kleine vergissingen in zijn handboek, dat ik doorgrondde, haast van buiten kende. Hij nam dit dankbaar aan en bezorgde me de

studie over mikroskopie der zwammen van **F. Moreau,** in het bulletijn van de Société Mycologique de France (tome XXXIV, 1918, blz. 137). Nu kon ik stevig vooruit.

Poma die me aanzette mijn vondsten op te tekenen had me ook naar **E. Frison** gestuurd, zijn vroeger medewerker, uitmuntend mikrograaf, die 'k reeds kende als vervaardiger van prachtige preparaten. Beiden hielpen me degelijk. **Frison** toonde me de tekniek van het inklusie-preparaat. **Poma** dacht er aan met mij in een laboratorium de paddestoelen aan te pakken, maar hij overleed reeds in 1928.

In 1926-1927 verscheen de tweede uitgave van **Maublanc's** handboek, twee delen nu; ook die bestudeerde ik door en door en ze gaven me een stoere grondslag.

* *
*

Mijn trouwe vriend sinds 1919, **Pol Van der Auwera,** werd mijn eerste volgeling in de mykologie. Op korte tijd wist hij er veel van, want dikwijls gingen we samen op tocht, onder meer in het Peerdsbos, en soms zette hij heel zijn vlug verstand op het doorgronden van een boek over paddestoelen. Hij wist de eerste zwammenvrienden nader tot elkaar te brengen tot het ondernemen van studietochtjes en bezorgde hun lijsten van de gevonden soorten. Steeds bleef hij de mykologie en de latere Antwerpse Mycologische Kring steunen. (1)

Tijdens mijn eerste jaren van zwammenstudie vermoedde ik niet dat toen een groepje begeesterden, waarbij de plantenkundigen **J. Hennen** en **H. Van den Broeck,** rond Antwerpen paddestoelen opspoorden om ze te bezorgen aan **R. Naveau,** die ze mikroskopisch bestudeerde en er artikels over schreef (3, 4). Deze knappe plantenkundige, vooral specialist van de Mossen, leidde ook uitstapjes, onder meer naar Schotenhof en het Peerdsbos. Ik wilde er aan deelnemen, maar jonge schuchterheid weerhield me. Door **Frison** leerde ik in 1928 **Naveau** kennen; hij had me bij hem aangekondigd als een jongen die niet mals zou zijn. Zo gauw **Naveau** vernam dat ik sporen van paddestoelen kon meten, werd ik zijn man. Als konservator van het Natuurhistorisch Museum **Henri Van Heurck,** toen gevestigd in de Antwerpse Kruidtuin, gelastte hij me met het aanleggen in bewarende vloeistof van een verzameling zwammen (1929-1931). Die stond meerdere jaren publiek tentoongesteld. (5)

Naveau steunde me kranig, ook met zijn rijke boekerij; soms keuvelden we uren te zamen. Die hoffelijke, uitzonderlijk ontwikkelde en begaafde man, met glinsterende, ietwat spottende ogen, blijft vinnig in mijn geheugen. Hij stierf veel te vroeg, in 1932, nog geen 44 jaar oud. Zijn beide broeders **E.** en **V. Naveau** hielden de wetenschappelijke boekerij ter beschikking van de zoekers.

Poma trok ook mijn aandacht op **R. Vandendries,** befaamd geleerde voor de ingewikkelde geslachtelijke vraagstukken van de zwammen ; in 1929 zocht ik hem op in zijn woning te Rixensart, waar ik met verering zijn opzoekingen aanschouwde. Ik bezorgde hem enkele sporeeën. Zeer oud en zwaar ziek woonde hij in 1950, onverwachts nog ons kongresje bij in de Antwerpse Zoo.

Intussen was ik sinds 1927 lid geworden van de Société Mycologique de France, en haar driemaandelijks bulletijn verruimde mijn kennis in sterke mate. Ook bezocht ik in 1928 te Parijs **E.J. Gilbert** (1888-1954), vermaard Frans mykoloog. Door zijn boeken **(Les livres du Mycologue)** ,studiën, briefwisseling en gesprekken werd hij mijn ware meester. (6, 7)

Hetzelfde jaar stond in 't bulletijn van die Franse vereniging mijn eerste kritische bijdrage ; verder verschenen hoofdzakelijk daar mijn volgende oorspronkelijke kleurplaten en studiën tot op heden, omdat ik overtuigd ben dat dit tijdschrift één van de krachtigste mykologische invloeden uitoefent. (8, 9)

Tot mijn geluk viel mijn werk bijzonder in de smaak van één der grootmeesters van de mykologie, de Fransman **René Maire** (1878-1949), die me onophoudelijk voorsprak. (10)

Door mijn verbeterde geldelijke middelen kon ik nu ook grote werken aankopen en regelmatig de jaarlijkse mykologische kongressen in Frankrijk bijwonen; daar kreeg ik gelegenheid om van de besten uit verschillende landen aan 't werk te zien en te raadplegen.

Ik begon dus te Antwerpen voldoende gewapend te worden om andere mensen te beïnvloeden.

Pol Van der Auwera en Dame, Mevrouw **S. Vanfleteren,** Mejuffer **J. Bruylants,** apothekers **P. Vincart, E. Dol** en **Gillon,** Mejuffer **Dol, De Beule,** scheikundige bij 't leger, waren van de

eerste volgelingen, zowat vijf en dertig jaar geleden. Vrouw en kinderen trachtte ik ook zoveel mogelijk in te wijden; ze verwierven onvermijdelijk kennis van zaken, vooral wat giftig- en eetbaarheid betreft en... ontelbare lekkere zwammetjes verdwenen in onze magen.

In 1932 bgon ik met die mensen kleine paddestoeltochtjes rond Antwerpen. Als ik er **Naveau** over sprak, waarschuwde hij: «Begin er niet mee, ge krijgt stank voor dank». Gelukkig luisterde ik niet naar die raad van een toen wat ontmoedigd, vooral erg ziekelijk man.

Het Antwerps dagblad Le Matin (10-5-1930 en 11-10-1931) gaf me gelegenheid met kracht te wijzen op het dodelijk gevaar om met azijn of zout alle paddestoelen te willen eetbaar maken; zo leerde ik de Waal **R. Lanser,** doktor in wetenschappen kennen, die me in dat dagblad handig te woord stond en er aangename bijdragen voor schreef over natuurwetenschap, onder de deknaam **Airelle.** Hij ook ging eens mee op tocht en we bleven in gemoedelijke betrekking. (11, 12)

Tijdens Franse kongressen in 1931 en 1932 ontmoette ik **P. Baar,** een rijk Luikenaar, die mijningenieur werd op vaders ongenadig bevel, maar zijn vak niet uitoefende. Nog vrijgezel op gevorderde leeftijd, na veel te hebben gereisd, na groeiend schuldgevoel over eigen nutteloosheid, begon hij hartstochtelijk aan mykologie te doen, met zijn vinnige Waalse boezemvriend **M. Delpérée.** Zo veel hij kon steunde hij jonge krachten als **J. Damblon** en **F. Darimont** te Luik, **P. Heinemann** te Brussel en schrijver van deze studie. «Un cœur d'or...» oordeelde **Delpérée.** Ongetwijfeld!

In 1933 bracht hij me samen, tijdens een studietocht, met de Brusselse mykoloog **M. Beeli** en zijn toen zeventienjarige vriend **Heinemann,** die ik beïnvloedde en steeds aanmoedigde bij harde levensomstandigheden. Als **Heinemann** soldaat was te Merksem, gingen we samen meermaals mykologisch op stap in 't Peerdsbos en te Schotenhof. Door aan elkaar te leren, door uitvoerige briefwisseling, groeide met de jaren trouwe vriendschap; onze meningsverschillen hinderden ons niet. (1), (8, 9)

Heinemann wees op **R. van der Haeghen,** die we ontmoetten in 't Zoniënwoud. Reeds vóór 1914 bezorgde deze te Gent zeldzame zwammen aan geneesheer **C. Van Bambeke,** hoogleraar en bekend mykoloog. Zijn oom **H. van der Haeghen**

speelde eveneens een rol in onze lievelingswetenschap.

R. van der Haeghen, ook degelijk kenner van zaadplanten en mossen, voornaam en tevens wat ironisch, nam veel paddestoelen waar op talrijke groeiplaatsen, in ons land en in Frankrijk, waar hij dikwijls de kongressen volgde. Voor onze tentoonstellingen brengt hij geregeld bijzondere soorten aan uit de Ardennen. Evenals **G. Andries** verzuimde hij zijn waarnemingen te laten drukken en mikroskopie trok hem niet aan.

Baar vergezelde ons herhaaldelijk bij gemeenschappelijke tochtjes rond Antwerpen, Brussel en in 't Walenland; Vlaamse, Brusselse en Luikse mykologen kwamen zo nader tot elkaar.

De Fransen vroegen hem hun kongres in te richten te Spa, in 1938 ; hij deed het voorbeeldig. **Vandendries** nam het voorzitterschap waar. Veel Fransen en Nederlanders namen er deel aan, een paar Engelsen, een Zwitser, benevens verschillende Belgen; enkele van de voornaamste mykologen vereerden ons door hun aanwezigheid. Maar na een paar dagen gaf ons de burgemeester bevel zijn stad te verlaten, daar de oorlog dreigde... Een harde klap voor de doorgoede **Baar,** die reeds in 1935 wreed getroffen werd door de dood van zijn trouwe **Delpérée.**

Bij het einde van de wereldoorlog 1939-1945 was hij totaal ontmoedigd; hij overleed in 1946, na zijn aanzienlijke bibliotheek te hebben geschonken aan de Luikse hogeschool. Over **Boleten** en **Psalliota** schreef hij een paar bijdragen.

Kort na 't overlijden van **Naveau** werd er met instemming van de nieuwe konservator **E. Verleyen** in 1933, onder mijn leiding een tentoonstelling van paddestoelen gehouden in de Antwerpse Kruidtuin. Hij zorgde voor weelderige plantenversiering en zette de zwammen recht op nagels, als groeiend, tussen mos, bladeren of dennenaalden. Hetzelfde gebeurde in 1935 en 1937; de pers werkte degelijk mee, de toegang was kosteloos en het publiek stroomde toe. (11). In 1937 kwamen daar twee mykologen kijken, die spoedig faam zouden verwerven : **Heinemann** en de Nederlander Dr **H. Huysman.**

Verschillende medewerkers bezorgden reeds in 1935 en 1937 soorten, om die van het Peerdsbos aan te vullen : **Julia Bruylants, Andries, Coulon** (ook aanbrenger voor **Naveau), W. De Smet, Van der Auwera.**

Julia Bruylants begon reeds meer dan dertig jaren geleden met de studie van het geslacht **Inocybe,** waarvan ze de vele soorten, gevonden tijdens hare en onze studietochtjes, trouw bepaalde of trachtte te benamen. Van haar verschenen enkele belangrijke afbeeldingen in kleuren met degelijke beschrijvingen van die groep. (13).

Als bibliothekaris sinds 1946 legt ze onverdroten een uitgebreid stelsel van steekkaarten aan, die toelaten de talloze soorten, in allerlei tijdschriften bestudeerd, gemakkelijk terug te vinden.

Door gebrek aan eerzucht moest ze worden aangespoord om enkele van haar vele gekleurde afbeeldingen en beschrijvingen te veropenbaren. We hopen dat ze haar mikroskopische tekeningen van de hoedbekleding der **Inocyben,** die zo veel werk vereisten, zal laten verschijnen.

Vele jaren rustte mee op haar schouders het ineenzetten van talrijke tentoonstellingen in het Peerdsbos en in het Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen.

Vóór 1940 werd ze door haar beroep van onderwijzeres verhinderd uitheemse kongressen bij te wonen. Dan duivelde nog verschillende jaren de oorlog.

Andries kwam naar de tentoonstelling van 1933 en zag tot zijn ontsteltenis **Boletus erythropus** aangeduid als eetbaar; hij meende vast dat hij vóór de giftige **Satansboleet** stond, omdat hij misleid werd door de verkeerde donkere kleur van de hoed in Larousse. Ik deed hem klaar zien met het handboek van **Maublanc,** dat hij niet kende. Onmiddellijk werkte hij mee door het bezorgen van prachtige **Tricholoma equestre,** die in de Kruidtuin maar armtierig vertegenwoordigd stonden.

Een week na de eerste tentoonstelling in de Antwerpse Kruidtuin in 1933, namen al een dertigtal personen deel aan een mykologisch tochtje in de naaldbossen van St Mariaburg.

Kwamen zich bij ons nog vervoegen : Mejuffer **M. Vroom, P. Vroom,** kinderen van de hoofdhovenier, zwammenkenner, bij de vermelde Kruidtuin, **E. Dens,** nog jong en tragisch overleden in 1937, **E. Hostie,** bekend Antwerps plantenkundige en beproefd natuurliefhebber, **Peeters,** verwoed paddestoeleneter (we noemden toen één van zijn lievelingen, **Paxillus involutus,**

Mijnheer Peeters, en zelfs in Frankrijk wist men dat), ook **J. Veremans,** die in 't begin van de tweede wereldoorlog de eetbare **Russula paludosa** bezorgde in een winkel op de Eiermarkt, te Antwerpen, waar de baas ze als Boleten gemoedelijk verkocht. De kleine, toen al bij ons bestaande wettelijke regeling, betreffende paddestoelenhandel, liet beslist die soort niet toe.

Bij **Andries** troffen me weldra zijn uitzonderlijke opmerkingsgave en geheugen; gezicht en gehoor toonden zich daarbij verbazend scherp. Zo kwam hij met de jaren ongelooflijk veel te weten over paddestoelen, planten en vogels. De Jezuïeten hadden hem op het kollege een stoere ontwikkeling gegeven en Latijn en Grieks kwamen hem nu goed te pas. Hij wist ook de mannen knap uit te kiezen van wie hij 't meeste leren kon, tijdens de onophoudelijke tochten. Maar boeken, mikroskoop, zelfstudie... zo weinig mogelijk. In de bossen, met de besten !

In 1936 en 1937 vergezelde hij me reeds bij de jaarlijkse kongressen in Frankrijk, waar hij de meesters in de mykologie kon raadplegen, en hield dat vele jaren getrouw vol. Hij deelde me daar zijn ervaringen zonder verpozen mee en bezorgde me talrijk materiaal. Achttien maal staat hij vermeld in mijn mykologische studiën. (9)

Schilderachtig kon hij ook mededelen, met oorspronkelijke, rake termen. Zo begeesterde hij sinds 1943 verschillende jongeren : **M. De Meyer, F. Dielen, P. Pannekoek, A. Vaes, F. Van den Broeck,** die hem hun Pa noemden. (14)

Weldra gingen ze bij me thuis aanvullend studeren, vooral met het mikroskoop.

De eerst genoemde, begaafd en wilskrachtig, mogelijk een toekomstig vooraanstaand mykoloog, overleed reeds in 1947, ten gevolge van een ongenadige oorlogswonde.

Vaes, raadslid van onze Kring, werd met de jaren, in alle eenvoud en met droge kwinkslagen, een beproefd kenner van Myxomyceten. Zijn verzameling, een voorbeeld van juiste bepalingen en puike voorstelling, regelmatig voorhanden op onze tentoonstellingen, werd bewonderd te Brussel door de bekende Franse mykoloog en Myxomyceten-deskundige **M. Locquin,** tijdens het eerste Europees Mykologisch Kongres in 1956, onder **Heinemann's** gezagvol beleid. In **Sterbeeckia** verscheen

van hem een belangrijke bijdrage (15). Dat er zo nog vele mogen volgen.

Raadslid **Dielen**, door zijn tijdrovend beroep fel gehinderd, kwam toch in alle nederigheid tot een algemene, grondige kennis van de zwammen; hij ontdekte verschillende zeldzame soorten, voornamelijk te Ranst. In 't Peerdsbos plukte hij de zeer zeldzame zwarte vorm **(f. atrum)** van **Lyophyllum plexipes** (= **Collybia tylicolor).** (9). Fluorescentie-verschijnselen met het licht van Wood nam hij bij een reeks paddestoelen waar. Zijn Dame ontving onze Kring herhaaldelijk zeer hartelijk te Ranst en beide echtgenoten ijverden de laatste jaren voorbeeldig tot het verwezenlijken van onze tentoonstellingen.

Op aandringen van wijlen **M. De Decker,** voormalig voorzitter van de Antwerpse Mikrografische Kring, werd ik lid van die vereniging in 1935 en verschillende paddestoelvrienden volgden. Tot de stichting van onze Kring in 1946, speelde mykologie er een voorname rol : tochten, spreekbeurten, inwijdende bijdragen in het Antwerps maandblad Weetlust. (16)

De Decker en de bekende navorser der wieren **L. Van Meel** stonden ons bij met raad en daad. De laatste legde zelfs een kleine mykologische verzameling aan op bewarende vloeistof en vestigde toen al de aandacht op zwammen van het Rivierenhof, te Deurne. **H. Cré, E. Gigase** en **Heyens** vervaardigden enkele inklusie-preparaten van paddestoelen. De toegewijde **J. Moreau** kwam daar bij de mykologen en vergezelde ons eens in Frankrijk; hij overleed in 1949.

* *
*

M. Herregods daagde op in 1936 en volgend jaar verscheen hij met zijn neef **N. Tuymans.** Deze twee uitstekende werkers brachten allengs forse stuwkracht in onze beweging.

Herregods paarde een degelijk kritische geest met streken van Tijl Uilenspiegel, in **Tuymans** zat een Pallieter die tegen **Andries** aanbotste, en zo werd er in en bij de bossen, echt op zijn Vlaams, soms brullend geredetwist, gelachen en dorst gelaafd. Vrouwelijke leden toonden soms hun tanden als **Andries** ze toesnauwde; de heel jonge sprak hij zalvend toe... Maar telkens kwam de mykologie stevig tot haar recht. Levende wetenschap en vast geen droge.

Met de jaren werd **Herregods** een uitmuntend kenner van de geslachten **Conocybe** en **Galera.** Waardevol werk verscheen van hem over proeven met **Conocybe tenera,** de beharing van **Conocyben**, het nazicht van soorten der twee voornoemde geslachten in het herbarium te Leiden. (17)

Van 1946 tot einde 1957 was hij onze voorbeeldige sekretaris.
Ziekte belette hem zijn merkwaardige mykologische taak verder te ontwikkelen.

Tuymans werd als veertiger op de kleinst mogelijke tijd - een vijftal jaren - van gewikst paddestoelen-eter een waar mykoloog. Wat hij ook aanvatte in 't leven, het gebeurde heftig. Als vernieuwer en forsig leider van de grote drukkerij Splichal te Turnhout, vond hij toch de tijd om onvermoeibaar in de bossen, veel te Ravels, voor ons onbekende soorten op te sporen en te bepalen.

Met menige boeken, een degelijk mikroskoop, zat hij koppig te wroeten tot laat in de nacht. Hij sarde ons met : «Ge kunt niet volgen!». Mykologische werken kon hij hardnekkig uitpluizen en beoordelen. Na enkele jaren kwam hij dan ook af met een gedrukt werkje, om zeer talrijke soorten tijdens onze tochten te kunnen herinneren met hun rangschikking, en aan te tekenen; we gebruiken het nog voortdurend. Ook bezorgde hij ons steekkaarten om volledig een paddestoel te kunnen beschrijven.

Enkele geestige en rijke zwammen-tentoonstellingen werden door hem ingericht te Turnhout, de eerste in september 1941, een meer uitgebreide in augustus 1943. Voor de onze in 't Peerdsbos bracht hij telkens zeldzame soorten mee, door hem benaamd, onder andere een reeks **Leptonia**'s.

Uitvoerige briefwisseling met uitheemse mykologen en mezelf bleef niet achterwege en aan de Franse kongressen nam hij regelmatig deel. Herhaaldelijk zocht hij toenadering met Nederlanders, voornamelijk met **J. Daams.**

In 1942 verscheen van hem een meesterlijke studie over **Lyophyllum leucophaeatum,** een zeldzame soort, die hij te Ravels ontdekte. Voorbeeldig werden daartoe de knapste mykologen geraadpleegd, van binnen- en buitenland, die onthutst stonden door zulk werk van een nieuweling. Wat ging die man op

mykologisch gebied bereiken! Maar... zoiets deed hij maar één keer. Zulke inspanning had hij er niet meer voor over, hoezeer ik ook aandrong. Zijn briefwisseling met de Duitse mykoloog **J. Schaeffer** over **Lyophyllum ambustum** Fr. overhandigde hij me, om er een grondige studie van te maken. (18)

Tijdens een tocht met de Kring, in 't Groot Hertogdom Luxemburg, liep hij een zwaar ongeval op met zijn auto, dat ten slotte zijn dood veroorzaakte in 1953. (19). Onherstelbaar verlies!

P. Van der Veken werd zijn jonge geestdriftige volgeling te Turnhout. De Myxomyceten trokken hem het meest aan. Zijn studiën op de hogeschool, daarna beroepsbezigheden in de Brusselse Rijksplantentuin, zijn thesis voor het doktoraat, hielden hem een lange poos van de mykologie verwijderd. Maar hij bleef ons trouw. Hij heeft nu weer de tijd om Myxo's te bestuderen. Hopen we op een vruchtbare samenwerking met **Vaes.** Veel is er van hem te verwachten; zijn benoeming tot professor bij de Gentse Hogeschool zal de mykologie ten goede komen. Het is onze innige wens.

Als lid van **Sterbeeckia's** opstelraad bewees **Van der Veken** doeltreffende diensten.

Vooral door tussenkomst van **Tuymans** werd mijn twintigjarige toewijding aan de mykologie op 11 februari 1939 gevierd door de mykologische vrienden, waarbij ook **Baar, Heinemann** en **Vandendries.** Enkele meesterwerken over mijn lievelingsstudie werden me geschonken. **Tuymans** zorgde tevens voor een guitig en raak Imlerlied, dat schaterlachen deed. De Antwerpse mikrografen deden mee, die tevens hun toegewijde sekretaris **Cré** dankbaar huldigden.

Hetzelfde jaar leidde ik een Belgische mykologische samenkomst te Antwerpen. Ze gebeurde op 26 maart in de Koloniale Hogeschool. Namen er, na mijn Vlaamse en Franse inleiding, mykologisch het woord : **Julia Bruylants, Heinemann, Vandendries.** Menige Antwerpse en Brusselse paddestoelvrienden waren tegenwoordig, en voor Luik, **Baar.** Een lijst werd hun bezorgd, waarop de mykologen en mykofielen van 't land, met aanduiding van hun bedrijvigheid; tevens een reeks studietochtjes voor 1939 stonden er op; beschrijvende steekkaarten werden uitgedeeld, gedrukt en geschonken door **Tuymans;** hoger staan ze reeds vermeld.

Ik spoorde **Heinemann** aan in 1940 ook te Brussel een dergelijk kongresje in te richten. **Darimont** zou dit te Luik in 1941 ondernemen; zijn hogeschoolprofessor **A. Monoyer** droomde intussen zelfs van een wereldkongres aldaar in 1939, met **René Maire** als voorzitter. Maar... de tweede algemene oorlog dreigde eerst, brak los en sloeg neer.

Eerst op 22 december 1946 had te Brussel een tweede mykologisch kongres plaats, onder voorzitterschap van **Beeli** en met **Heinemann** als sekretaris, die er het woord namen, evenals Dr **L. De Keyser, R. Girard** (over **Agaricus Bresadolae** Schulzer, met afbeelding), **Damblon, Darimont, Julia Bruylants, Herregods, Imler.** (20)

Te Luik kwam het er niet van en zo deed Antwerpen het dan voor de derde maal, beperkt, in de Zoo, op 25 januari 1948, met Brusselse en Luikse medewerking.

Belangrijk is de bijeenkomst, op 17 september 1950, in een zaaltje van de Antwerpse Zoo, tijdens onze uitgebreide tentoonstelling aldaar. **Vandendries,** zeer oud en zwaar ziek, kwam onverwachts, vergezeld van zijn vrienden, de beide broeders van **Naveau;** hij bracht voor de tentoonstelling een leerrijke bijdrage mee over het Nestjeszwammetje **Cyathus striatus.** We stelden hem aan als erevoorzitter van onze zitting. Namen daar het woord : **A. Reynders,** Amersfoort (schijnbaar vergroeide tweelingsexemplaren en bandvormingen); **Julia Bruylants (Inocybe eutheles, I. lucifuga, I. hirtella); Girard (Agaricus hortensis); Heinemann** (ekologie van de zwammen); **Herregods (Conocybe tenera** en **C. spicula); Y. Rouget** (scheikundige bevindingen bij **Russula's).** Benevens menige Antwerpse vrienden bevonden zich daar nog : **G. Van Eyndhoven** (Nederland), Mevr. **Girard, Beeli, van der Haeghen** (Brussel), **F. Haesevoets** (atheneum-prefekt te Deinze, die lange jaren de paddestoelen rond Brugge bestudeerde en die ik leerde kennen in 1936). Waalse mykologen ontbraken. Een filmpje door **C. Goossens** werd vertoond, **Studie van de Paddestoelen,** waarin bijna uitsluitend de Antwerpse groep een rol speelt. (21)

Voor het Tweede Nationaal Wetenschappelijk Kongres te Brussel (19-23 juni 1935) schreef ik een bijdrage over de basidiosporen (22), voor het Derde (30 mei - 3 juni 1950) over soort, variëteit en individu in de mykologie (23) en voor de Tweede Internationale Konferentie over Biologie en Kweek van de Paddestoelen, te Gembloers (1953) over de stand van de systematiek der zwammen. (24)

Openbare, inwijdende voordrachten over paddestoelen, dikwijls met lichtbeelden, werden door mij gehouden tijdens de Antwerpse tentoonstellingen «De Mens» (31 maart 1936 en 29 januari 1952); in het Provinciaal Instituut voor Hygiëne te Antwerpen (1940); te Turnhout (22 januari 1940) ; ook enkele ingericht door de Dienst voor Openbare Gezondheid te Antwerpen, sinds 1946; verder jaarlijks in de Antwerpse Zoo, sedert 1947, waarbij over mykologie in ons land en over **F. Van Sterbeeck.**

* *
*

Al in 1938 begon **Tuymans** bij me aan te dringen op het stichten van een plaatselijke, geordende mykologische vereniging. Ik achtte ze onnodig. De meest begaafde en ijverigste volgelingen zo vlug mogelijk op de hoogte brengen door studie in 't bos, mikroskopie, boeken, deelneming aan kongressen, bleek me voldoende. Wisten ze te geraken tot waar wetenschappelijk werk, dan kon dit verschijnen in het zo invloedrijk bulletijn van de Société Mycologique de France, met een wereldtaal en middelen om gekleurde afbeeldingen uit te geven.

Ik vreesde ook het bekende ruziemaken in verenigingen, vooral onder leden van het beheer. Op **wereldschaal** zag ik de mykologie, met zo weinig mogelijk plaatselijke versnippering van krachten. «Ce n'était hélas! qu'un beau rêve...» zegde me **G. Malençon,** de befaamde Franse mykoloog, die het eerste ingericht Europees mykologisch kongres tot stand bracht in 1956.

Denken we aan Esperanto en zo veel andere droombeelden.

Hoe ik me ook verzette, tijdens gesprekken, in brieven, bij voordrachten, **Tuymans** hield halsstarrig vol en wist **Andries, Heinemann, Herregods** over te halen, om te pogen mijn inzicht te veranderen.

Zelfs **Frison** gaf die mensen gelijk.

Ze moesten wachten tot 1946, zonder te hebben gedreigd... Maar ik klampte me toch nog vast aan mijn droom van wereldbasis; niets kleins, niets plaatselijks. Een vereniging ? Vooruit dan, maar ze zou worden een Antwerpse afdeling van de internationaal reeds krachtige Société Mycologique de France. (25)

Ik kreeg dit gedaan van die Vlamingen, zo verknocht aan hun krioelende, eigen maatschappijen van alle slag : drie man... een sociëteit! In hun binnenste dachten ze wellicht : «Die Société Mycologique de France zal er met de tijd wel afvallen». Dit gebeurde allengs, zonder woordenwisseling, enkel met een paar zure gezichten.

Van een Belgische vereniging kon geen spraak zijn, door de moeilijkheden van de twee talen. Te Antwerpen gold natuurlijk voertaal Vlaams. **Heinemann** volgde mijn raad ook te Brussel een kring op te richten : **Beeli** als voorzitter, hij als sekretaris.

De stichting te Antwerpen gebeurde op 18 april 1946. Op 16 mei van hetzelfde jaar gingen we scheep met «statuten» die een bestendig beheer vermelden, bestaande uit onze bedrijvigste krachten: **Imler** voorzitter, **Tuymans** ondervoorzitter, **Herregods** sekretaris, **Andries** schatbewaarder, **Julia Bruylants** bibliothekaris; raadsleden : **De Decker, Van der Auwera.** Einde 1946 tellen we daarbij twaalf gewone leden : **De Meyer, Dielen,** Mevrouw **R. Imler, Moreau, Pannekoek, Bertha Schiltz, Vaes, Van den Broeck, van der Haeghen, Van der Veken, W. Van Elsen, Vroom,** waarvan de meesten reeds vermeld. **J. De Marbaix** sloot zich bij ons aan in 1947.

Andries had, bij ons aandringen, aarzelend als schatbewaarder aanvaard, met de bedreiging dat hij het zeer slecht zou doen. Zo werd het inderdaad, tot het er niet meer door kon en **De Marbaix** hem vervangen moest in 1952. Maar na de dood van **Tuymans** in 1953, werd **Andries** echter een voorbeeldig ondervoorzitter : altijd aanwezig, heel bevoegd, gezagvol, uitzonderlijk bespraakt en... volledig verlost van paperassen, die hem bij zijn bankbezigheden al genoeg sarden. Zijn dood in 1963 betekende voor ons een blijvend, hard verlies.

Bertha Schiltz, bekende kunstschilderes, vooral bekoord door de rijkdom van vormen en kleuren bij paddestoelen, beeldde ze meermaals liefdevol af, voornamelijk in water- en olieverf. Dikwijls kwam ze naar onze vergaderingen, voordrachten en tochten, steeds moedig en blijgezind. Belangrijke soorten bracht ze herhaaldelijk aan, onder andere **Inocybe serotina,** vooral voor onze tentoonstellingen, die ze trouw bezoekt. Ze gaf zelfs een paar kosteloze lessen aan onze leden in het aanwenden van waterverf. Ook tekende ze het titelblad voor ons tijdschrift **Sterbeeckia.**

Van Elsen vond een zeldzame soort, die rond Antwerpen nog niet terug werd geplukt : **Lyophyllum (Calocybe) constrictum.** Ze diende voor de studie (26). Zijn vak van boekhouder maakte van hem een degelijk raadslid in ons beheer. Steeds deed hij zijn best om oningewijden in te lichten met eenvoudige termen, tijdens uitstapjes, tentoonstellingen, vergaderingen. Meermaals ging hij mee, vergezeld door zijn Dame, naar kongressen, vooral in Frankrijk.

Vroom en zijn zuster **Maria** bleven lange jaren gezellige en knappe studiemakkers bij onze tochten. Gezondheidstoestand belemmerde hen. **Vroom** bewijst ons de laatste jaren uitstekende diensten als nauwgezet toezichter van ons geldbeheer, eerst bijgestaan door **J. Helsen,** dan door **M. Vermeulen.**

De Marbaix, uit een geslacht van verfijnde wetenschapsmensen, onderscheidde zich weldra door zijn kritische geest bij het bestuderen van de geslachten **Russula** en **Lactarius,** waarbij hij een drukke briefwisseling begon met vooraanstaande uitheemse mykologen. Enige bijdragen van waarde verschenen van hem in het buitenland, waar hij aan verscheidene kongressen deelnam. (27)

Als schatbewaarder kweet hij zich voorbeeldig van zijn taak, van 1952 tot 1955. Leeftijd, ziekte, ontmoediging verwijderden hem van de mykologie in 1965.

Mevrouw **De Marbaix,** kortelings overleden, vond in Frankrijk de weinig bekende **Xerocomus tumidus.** (28)

Een belangrijke soort !

(van links naar rechts van toeschouwer) E. Hostie, G. Andries, L. Imler, N. Tuymans.

Tervuren, 1 september 1946.

Foto M. De Meyer.

In 1946 vergaderden we in een bovenzaal van Café Cécil, Van Arteveldestraat, maar reeds op 22 mei 1947 gebeurde dit in een lokaal van de Antwerpse Zoo, op voorstel van Heer Direkteur **W. Van den bergh**, die de Antwerpse kringen voor natuurstudie daar zoveel mogelijk wilde bijeen brengen. Dank weer zij de Zoo, kon de Heer **G. Myncke,** voorzitter van het Kontaktkomitee van de Kringen voor Natuurstudie en Natuurbescherming in het Antwerpse, in 1966 een degelijk aangepaste vergaderplaats tot stand brengen voor die verenigingen in de Ommeganckstraat 26, steeds in de Sinjorenstad.

Apotheker **A. Bonami** sloot zich bij ons aan in 1948. Zijn steeds drukker wordende beroepsbezigheden verhinderden hem, jammer genoeg, de nodige tijd aan mykologie te wijden. In 1955 verving hij kranig **De Marbaix** als schatbewaarder, tot 1958. Geholpen door zijn wilskrachtige Dame, insgelijks apotheker, vervulde hij merkwaardig en blijmoedig de ingewikkelde taak van penningmeester tijdens het Eerste Europees Mykologisch Kongres, in 1956, in ons land. **Bonami** nam ook deel aan verscheidene uitheemse sessie's, en te Wenen in 1955 was **hij** het die de beroemde gemoedelijkheid deed heersen, tijdens een gezellige bijeenkomst van mykologen.

A. Grijp begon bij ons in 1948 met de studie van de **Roestzwammen;** van zijn mikroskopische tekeningen en eksikkaten worden er telkens getoond, tijdens onze tentoonstellingen. Door briefwisseling met buitenlandse deskundigen wist hij waardevol studiemateriaal te verwerven (hoofdzakelijk **Melampsoraceeën).**

Mevrouw **I. Van Camp** deed bij ons haar intrede, met haar bereidwillige echtgenoot, insgelijks in 1948, na de tentoonstelling van 1947, in de Zoo. Ze werd de kampioen van 't bijwonen der kongressen in 't buitenland, waar ze algemeen bekend werd om haar uitbundige levenskracht. Ze herontdekte in Duitsland **Boletus lignicola** van **Kallenbach** en vond te Haut-Fays, in 1956, een kruimige paarse **Cortinarius,** die variëteit **van-Campii** werd genoemd (29) van de soort **Phlegmacium durissimum** Mos., door de bekende Oostenrijkse mykoloog **M. Moser,** tijdens het Eerste Europees Mykologisch Kongres, waarvoor ze als toeristische leidster haar uiterste best deed. Ze bracht zwammen-eksikkaten mee van Kongo, waar haar zoon arbeidt, en vertrouwde ze me toe ; ook haar kleurdia's van die Kongo-soorten zagen we bij ons en in Frankrijk.

Na het dodelijk verongelukken, met zijn auto, van haar innemend echtgenoot **J. Van Camp,** in 1951, gaf ik haar de raad troost te zoeken in ons mykologisch midden.

Vermeulen werd lid van onze Kring in 1949, maar reeds veel vroeger had hij met de Antwerpenaren mykologische tochtjes meegemaakt. Doorgoed en nederig, dacht hij er niet aan zich op de voorgrond te werken. Hij spoorde nochtans meermaals zeldzame soorten op van zijn omgeving te Brecht. Zo vond hij er **Entoloma Sphagneti,** die hij aan **M. Morren** bezorgde ; deze deelde me dit mee, na mikroskopisch onderzoek. Mevrouw **E. Vermeulen,** lid sedert 1958, stond haar man moedig ter zijde om die zwam terug aan te treffen, samen met **Vaes,** en zo werd het mogelijk die soort van **Naveau** met moderne middelen te bestuderen. (30)

De echtgenoten **Vermeulen** hielpen steeds even beminnelijk bij het op touw zetten van onze tentoonstellingen en hun jaarlijks gul onthaal te Brecht, met de lekkere Vlaamse rijstpap, blijft onvergetelijk.

Morren werd in 1950 lid, na het bijwonen van een mykologische voordracht in de Zoo. Mijn bijdragen, van jaren terug in Weetlust (16), kende hij; de schrijver stelde hij zich toen voor als een wezen met een lange, geleerde baard. Hij onderscheidde zich door zijn dienstvaardigheid en verdiepte zich weldra in het geslacht **Mycena,** na het verwerven van een uitstekend mikroskoop. In het Rivierenhof te Deurne, grondig door hem bezocht, ontdekte hij een reeks merkwaardige soorten, waarbij **Drosophila (Psathyrella) silvestris.** (31)

Behalve **Mycena's** trachtte hij ook de zeer moeilijke **Inocyben** en **Psathyrella's** nader te leren kennen.

Hij bracht verzorgde mikroskopie, nota's en eksikkaten tot verwezenlijking.

Sinds 1958, na **Herregods,** werd door hem het lastige, zich steeds uitbreidende sekretariaat waargenomen.

Mevrouw **P. Morren** toonde zich bij vele studiewandelingen altijd even inschikkelijk en glimlachend... en ook gul wist ze te onthalen.

Professor **R. Vanbreuseghem**°, bij ons aangesloten sinds 1953, hoofd van de mykologische afdeling in het Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen, volgde sedert verschillende jaren onze tentoonstelling in het Peerdsbos, als ik hem persoonlijk leerde kennen. In ons midden gaf hij een schitterende voordracht in 1958. Sindsdien houden we, op zijn voorstel, ook jaarlijks een ekspositie in zijn Instituut; ze wordt verrijkt door een geneeskundig gedeelte, onder zijn leiding steeds voorbeeldig ineengezet door zijn medewerkster Mejuffer **P. De Vooght.** Deze dame werd lid in 1962 en begon allengs toenemend belang te stellen in de grote paddestoelen, die ze ook kunstzinnig weet af te beelden.

Andries bracht in 1954 **J. Moens** mee, die me dadelijk opviel door zijn vinnig geheugen en aanleg voor mykologie. Hij had de moed een hele tijd mikroskopie bij mij te komen leren en verdere knepen van het vak. Tot mijn verbazing kon hij weldra raak bepalen in 't moeilijke werk **Hyménomycètes de France** van **H. Bourdot** en **A. Galzin** en hij gaf spoedig een staaltje van zijn kunnen door een oorspronkelijke voordracht over **Dacryomyces deliquescens.** Zeer werd hij daardoor naar waarde geschat door ons medelid **Vroom,** die hem aanbeval bij zijn vriend **Frison.** Deze zocht naar een helper voor het degelijk katalogeren van de zo waardevolle natuurhistorische verzameling **Van Heurck,** die met de tijd opnieuw ten toon zal gesteld worden in de Antwerpse Zoo. **Moens** werd zijn man. **Frison** wendde de hardnekkigheid van **Moens** aan om onze Kring tot een wettelijke vereniging zonder winstgevend doel te doen maken, met staatssubsidie voor het tijdschrift.

Ons medelid Meester **M. Imler,** opsteller van onze statuten, wist beide gratis te bewerken, samen met de zo betreurde, verongelukte **Darimont,** Heren **W. Geldolf** en **J. Van Eynde** (1963-1965).

Ook ons tijdschrift **Sterbeeckia** deed **Moens** allengs groeien tot iets belangrijks (1961-1965). Door hoge onkosten, het vele werk, het vinden van kopij, schrikte de voorgenomen krachtinspanning me af, maar toch wilde ik ze ook niet beletten, als **Moens** maar ongeveer alles op zijn stoere schouders zou torsen. Ik wilde niet meewerken, zolang **Sterbeeckia** gestencild zou verschijnen. De milde giften van onze leden, gevoegd bij de staatssubsidie, brengen het nu tot een sierlijk jubileumnummer.

° Deze geleerde, in zijn vak internationaal aan de spits staand door zijn onverpoosde opzoekingen, bezorgde een tweede uitgave van **M. Langeron's Prècis de Mycologie** (1952).

Moens leverde enkele degelijke systematische bijdragen. Een reeks belangrijke soorten werden door hem gevonden en dikwijls bepaald, waarbij menige kleine Diskomyceten. (32).

Mycena osmundicola bezorgde hij me herhaaldelijk en in verschillende stadia, nodig voor een doorgezet onderzoek. (33)

Beïnvloed door **Frison,** die merkwaardige studiën schreef over geschiedenis van de wetenschap, vooral mikrografisch, begon hij ook historisch op te sporen, maar op het gebied van de mykologie. (34)

Frison is geen mykoloog, geen lid van onze Kring, maar zijn weldadige invloed greep meermaals en sterk op ons in. Voor ons tijdschrift schreef hij ook een bijdrage over jodium. (35)

Moens, degelijk geholpen door zijn echtgenote, lid sinds 1961, werd onze nooit versagende schatbewaarder, die **Bonami** opvolgde in 1959. Onder invloed van de wettige statuten en met medehulp van **Van Elsen** en **Vroom,** houdt hij zijn boekhouding voorbeeldig. Zijn onverpoosde werking droeg stevig bij tot het gevoelig stijgen van het aantal leden.

De familie **T. Morel** bewees ons sinds 1956 nooit verzwakkende gedienstigheid, onder meer door het zorgvuldig aanbrengen van schone soorten voor de tentoonstellingen, geholpen door hun vriendin Mevrouw **R. Vekemans.** Mejuffer **A. Morel** bezorgde ons meermaals goed geslaagde kleurdia's, tot stand gebracht met een uitzonderlijke toewijding. **T. Morel** ontdekte in 1963 **Xerocomus porosporus** in 't Walenland (36). Hun pogingen om de leden met elkaar gezellig in verband te houden zijn heel lofwaardig.

Geneesheer **F. Van den Eynde** werd door **Andries** meegebracht, reeds in 1940, bij enkele paddestoeltochtjes ; in 1959 wist deze laatste zijn boezemvriend bij ons in te lijven, die ons onverpoosd mild steunde, weldra raadslid werd en **Andries** opvolgde in 1963 als ondervoorzitter, met algemene instemming.

Vooral kleine Diskomyceten werden door hem nagejaagd en ernstig bepaald, onder meer **Ciboria amentacea** en **Neottiella hetieri,** die we voorheen nooit zagen.

Sedert verscheidene jaren groeit zijn bibliotheek, aangaande onze lievelingsstudie, rijkelijk aan; ze staat open voor onze werkers.

Onvermijdelijk wordt Dokter **Van den Eynde** mycologisch belemmerd door zijn heel bedrijvig beroep. Laat ons hopen dat uiteindelijk mykologie hem het meest in beslag zal kunnen nemen.

A. Vervliet wist ik lid te maken van onze Kring in 1959, na bezoek aan een tentoonstelling. Na korte tijd werd hij raadslid. Op onze tochten munt hij uit als onvermoeibaar jager, die de kleinste soorten weet op te sporen op de onmogelijkste plaatsen en zo de meest ervaren mykologen mat zet. In **Schakel** (37) schrijft hij knappe artikels over onze uitstappen, tentoonstellingen en voordrachten. Wie weet of hij met de jaren niet de tijd zal vinden om lange uren met zijn mikroskcop te werken, als de leden van zijn kroostrijk gezin hem meer rust zullen gunnen ?

Vervliet ijverde ook voor aanwinst van nieuwe leden en kon ons gratis een voortreffelijk transformator doen bezorgen door Bell Telephone Mfg Co.

K. Verheyen (Turnhout), die reeds vóór 1940 aldaar met **Tuymans** een weinig aan mykologie deed, kwam ons vervoegen in 1960. Vooral kleine soorten werden nu door hem grondig met het mikroskoop aangepakt en goed bepaald. Voor onze bibliotheek verschafte hij afschriften met tekeningen van **Grelet**'s **Discomycètes de France** en vertalingen van Franse, Latijnse en Griekse mykologische termen. (38).

Hij arbeidt naarstig aan een Nederlandse vertaling van **A. Maublanc**'s **Champignons comestibles et vénéreux.** Mogen zijn inspanningen beloond worden door een zeer welkome uitgave.

P. Gyssels kwam bij ons in 1961. Voor de omgeving van Oostende maakte hij een reeks verzorgde mykologische steekkaarten, met makro- en mikroskopische beschrijvingen en gekleurde afbeeldingen. Jammer dat hij, evenals **Verheyen,** niet dichter bij Antwerpen woont, om onze tochten en vergaderingen regelmatig te kunnen bijwonen.

J. Jaeken, vervaardiger van uitmuntende zwammen-kleurdia's, werd lid in 1963, aangespoord door zijn echtgenote, geboren **C. Van Doren,** die meer dan twintig jaar geleden met haar zuster **Justine** deelnam aan mykologische speurtochtjes. Onvermijdelijk werd hij de raadgever van andere leden, die puike kleurdia's tot stand brengen, als Mejuffer **Morel, Morren, C. Die-**

len en Mevrouw. Vanzelfsprekend zullen **J. Swaelen, A. Van Houtven** en Mejuffer **G. Libbrecht** zich weldra bij hen aansluiten.

Jaeken schonk een reeks fraaie kleurdia's voor onze verzameling, die aangevangen werd door de stedelijke fotograaf **J. Raemdonck.**

J. Schavey, bij ons sedert 1965, maakte aantrekkelijke wandtekeningen voor de tentoonstelling in 't parkkasteel te Schoten, in 1966. Een kompilatorische bijdrage voor leken, over Boleten, zal van hem verschijnen in **Schakel.**

R. Springael, begaafd natuuropmerker, kwam onlangs bij ons terug, tot ieders voldoening. Hij was het die me opnieuw tot klaar inzicht bracht aangaande **Coprinus disseminatus** en hij vond menige belangrijke soort, onder andere **Bovista hungarica** en **Coprinus lagopus** var. **sphaerosporus.**

Enkele Brusselse mykologen, vroeger leden, ontvielen ons, door moeilijkheden van woonplaats en taal. Toch hield, benevens **van der Haeghen** en **E. Milliau,** Mevrouw **M. Semaille** stand, lid geworden in 1948, en die zich al vele jaren bezighoudt met het omvangrijke geslacht **Cortinarius.** We zien ze dikwijls op onze tentoonstellingen, waarvoor ze belangrijke soorten aanbrengt. Trouw volgt ze de Franse sessie's. Ze werkt mee om voeling in stand te houden tussen Antwerpse en Brusselse paddestoelkenners.

Onze Nederlandse medewerker (1965) en trouwe vriend **Reynders,** die 'k leerde kennen te Montbéliard (Frankrijk) in 1946, en die een meesterwerk schreef over de ontwikkeling van zeer kleine stadiën der paddestoelen (primordiums) (39), komt sinds jaren kijken naar onze Peerdsbos-tentoonstelling, vergezeld van zijn vrienden Professor **O. Uffelie,** Heren **C. Schütz** en **J. Vinkenborgh.** Ze verrijken telkens onze verzameling door merkwaardige vondsten uit hun land, waarbij **Squamanita odorata.**

Ook de befaamde Nederlandse mykoloog **M. Donk** en zijn kollega **J. Vanbrummelen** vereerden ons door hun bezoek aldaar en door hun opvallende belangstelling. Kort geleden nam **R. Maas Geesteranus** gemoedelijk deel aan één van onze studiewandelingen.

De bekende Franse zwammenkundige **V. Piane,** bezieler

der natuurvrienden van Oyonnax, houdt veel van onze groep, bracht ons een bezoek in 1950 en ging mee op tocht. Mijn studie over **E.J. Gilbert** (6) schrikte de Société Mycologique de France af, maar hij, met zijn brede kijk en warm hart, zorgde voor de veropenbaring, ondanks moeilijkheden en kosten.

Sinds 1946 groeide merkelijk de werkkracht van de Kring, wat betreft het aantal vergaderingen met spreekbeurten, studietochten, tentoonstellingen.

Voor mededelingen, dikwijls met mikroskopie en lichtbeelden, kwamen vooral aan de beurt : **Julia Bruylants, Herregods, Moens, Morren, Tuymans,** verder **Andries, Paula De Vooght, C. Dielen** en Mevrouw, **F. Dielen, Grijp, Jaeken, Vaes, Van der Veken, Van Elsen, Van Houtven.**

De voorzitter vulde telkens de leemten aan.

Kwamen als gast voor leerrijke voordrachten, soms meermaals : **Heinemann, Reynders, R. Steyaert** (Brussel).

Bij de tentoonstellingen in het Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen, werden enkele konferentie's gegeven door Professor **Vanbreuseghem,** Dokter **Tritsmans** en door schrijver van deze studie.

F. Dielen (40), **Grijp** (41), **Herregods** (42), **Moens** (43), **Vervliet** (44) schreven enkele bijdragen voor leken ; **Andries** deed het half vakkundig. (45)

Als gidsen van onze talrijke studietochten dienen vermeld : **Andries, F. Dielen, Herregods, Imler, Moens, Morren, Bertha Schiltz, Tuymans,** Dokter **Van den Eynde,** Dokter **J. Van Moorsel, Vermeulen, Vervliet,** verder **F. Bolsius, Julia Bruylants,** Mevrouw **F. Jamagne,** Dokter **E. Maes, Annie Morel, Reynders, L. Van Praet.**

Een rijk onthaal, op hun landgoed, genoten we bij Mevrouw **Jamagne** en Dokter **Maes.** Ook de Heer **De Booseré** ontving ons een paar maal bijzonder vriendelijk in zijn buitenverblijf, na ons uitstapje degelijk te hebben geleid.

Bij elke tocht werd het geplukt materiaal, met zoveel mo-

gelijk alle groeistadiën voor elke soort, bijgehouden en tentoongesteld in een herberg of in 't bos; de gevorderden moesten dikwijls daarbij worden aangespoord om aan de beginnelingen te denken; door dik en door dun werden jaren geleden de Latijnse benamingen telkens bijgevoegd, met wetenschappelijke ordening; dat moet beslist in de toekomst weer gebeuren. Ook een beetje mikroskopie zal er altijd moeten bij zijn.

De eerste tentoonstellingen in de Melkerij van 't Peerdsbos werden gehouden vóór meer dan dertig jaar, met eerst als waard **E. Fontaine,** dan Heer **R. Mariën,** die er met zijn Dame steeds goed zijn best voor deed.

De leerrijkste manier van tentoonstellen is de schikking volgens groeistadium; de paddestoelen liggen dan naast elkaar, van jong tot oud, voor elke soort. Dat is echter slechts mogelijk als men de nodige vruchtlichamen van één soort vindt. Er moet ook na elke dag gedeeltelijk ververst worden met nieuw aangebracht materiaal... en er ontstaan minder gewenste hoopjes. Die schikking naast elkaar eist ook zeer veel plaats. Recht zetten op nagels, tussen loof en mos, bekoort, maar de basis van de steel, met soms heel gewichtige kentekens, zit dan verscholen. In bakjes leggen doet heel netjes aan, maar er is te weinig plaats, zeker voor grote soorten, en het éne eksemplaar belemmert het zicht op een ander.

De oningewijde bezoeker en het nog onervaren lid vermoeden die moeilijkheden natuurlijk niet.

Kleine soorten moeten in water liggen, of ze verdrogen tot iets onoogIijks, in weinig uren. Vroeger gingen ze in glazen tuben, maar die dampen aan en men ontwaart niets meer.

Best is nog, zoals we de laatste jaren deden, aanpassing volgens aantal en grootte van de soorten, zonder volstrekt één systeem te willen doordrijven.

Moens tovert, sinds enkele jaren, bij de tentoonstelling een boshoekje, waar de zwammen weelderig schijnen te groeien, tussen verdorde bladeren, dennenaalden, mos en op stronken. Die kunstzinnige aanblik van vormen en kleuren vult het wetenschappelijke bekoorlijk aan; de laatste keer hielp daarbij Mevrouw **Jaeken** en de vrouwelijke hand verhoogde de bevalligheid.

Publiek en scholen tonen ongetwijfeld groeiende belangstelling voor die uitstalling van geheimzinnige, kleurrijke we-

zens. Die waardering zal nog toenemen in de komende jaren.

De zwammen, in het Peerdsbos gevonden, dienden steeds als grondslag voor de ekspositie ; behalve leden onder dit opzicht reeds vernoemd, onderscheidden zich bij het aanbrengen van aanvullende soorten, die zorgvuldig werden geplukt en soms zeldzaam of voor ons onbekend waren : **Andries**, **Julia Bruylants, F. Dielen** en echtgenote, Mevrouw **J. De Smet, R. Goossens, Helsen** en Dame, **Moens** en Mevrouw, **Morren, Pannekoek,** Mevrouw **Van Camp, Van den Broeck, Van der Auwera, Van Elsen,** Familie **Van Praet, Veremans, Verheyen** en echtgenote (Wilrijk), **Verheyen** (Turnhout), **Vermeulen** en Mevrouw, **Vervliet.**

Iets onvergetelijks is het bezorgen van een prachtige **Hericium erinaceus,** door een groep Juffrouwen, leerlingen van Zuster **Petra** bij het Heilig Graf te Turnhout; de zeldzame zwam werd daar geplukt, hoog op een oude beuk, en met ware toewijding, zonder de minste beschadiging, overgebracht, ondanks grootte en gewicht; onze fotografen konden toen hun hartje ophalen! Zuster **Petra,** die onze Kring immer een goed hart toedroeg, leidde ook een uitstap te Turnhout, voor ons en hare leerlingen.

Hoe jammer dat de zo aantrekkelijke Dokter **J. Van Moorsel** en Mevrouw verhuisden naar Zuid-Afrika en dat we lieftallige mensen als **R. Degol** en **J. Roland** te weinig in ons midden zien.

Van dierenarts **O. Van den Abbeele** poogde ik sinds 1950 een stevig mykoloog te maken, vooral omdat ik hem naar een Frans kongres kreeg en hij blijk van aanleg gaf. Het mislukte door zijn druk beroep. Later misschien ? In alle geval bleef hij de mykologie steunen.

En de leden die 'k nog niet noemde, waarbij **W. Grevens** (1950), **F. De Kesel** (1953), **A. Oostmeyer** (1954), Mejuffer **M. De Prins** (1954)? Zij ook verdienen alle lof, omdat ze ons reeds zo vele jaren vooruit helpen. We hopen van harte **alle** leden zo dikwijls mogelijk te ontmoeten, samen met Mevrouwen **L. Korten, A. Raeymaekers en R. Saels,** Mejuffers **H. Haven** en **M. Tielemans,** Heren **R. De Moor, P. Elst, W. Goemaes.**

Hoe graag zouden we **F. Creado** weerzien met zijn Dame, zo bedrijvig in 1963-1964.

Prachtig, dat **Sterbeeckia** zo rijkelijk werd begunstigd, ook door leden, verhinderd om onze werkzaamheden mee te maken.

Enkele medewerkers werden al vermeld, die ons, helaas! door de dood ontvielen; zo betreuren we ook de nederige, maar verstandige **W. Claeys** (overleden in 1959), de minzame, onvergetelijke voorzitter van de mikrografen **De Decker** (in 1963), de geestige **W. De Smet** (in 1960), de lieftallige **E. Milliau,** lid sedert 1953 (in 1967).

* *
*

Einde 1946 telden we 19 leden; in 1967 zullen we de 160 vast overschrijden.

De eerste jaren beschikten we slechts over een tiental werken, enkele artikels en enige nummers van tijdschriften. Mevrouw Weduwe **L. Tuymans** bezorgde ons een deel der boekerij van haar overleden echtgenoot, aan zeer voordelige voorwaarden. Nu bezitten we meer dan honderd mykologische werken van allerlei aard en een twintigtal tijdschriften, waarvan enkele volledig. Hoe wenselijk dat we met de jaren enige grote klassieke plaatwerken zouden kunnen aanschaffen! **(J. Lange, J. Bresadola, P. Konrad** en **A. Maublanc).**

Daarbij veroverden we allengs een degelijk mikroskoop, een uitmuntend projektietoestel en talrijke, fraaie kleurdia's.

De kroon op ons werk was wel de tentoonstelling in het Kasteel van Schotenpark, in mei 1966, in samenwerking met het Kultureel Centrum aldaar en het Antwerps Gemeentebestuur : **Hoe worden paddestoelen bestudeerd ?** en **Werk der leden van de Antwerpse Mykologische Kring.** Weer was het **Frison** die ons aanzette om, vooral fotografisch, die wetenschappelijke veropenbaring voor het nageslacht vast te leggen.

De Antwerpse Mycologische Kring bestaat twintig jaar en bloeit volop, dank zij verdwenen en huidige krachten en de talrijke, steunende leden.

De Dames van de mykologen dienen flink geluk gewenst om hun goedertierenheid jegens de onblusbare, wat duivelse en... dure liefhebberij van hun mannen.

Op jongeren rust nu de komende taak kranig stand te houden en de waarde van onze Kring geestdriftig op te drijven.

TE RAADPLEGEN WERK

AFKORTINGEN

B = Boekerij van de Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.d.

BI = **2e Conférence Internationale sur la Biologie et la Culture des Champignons,** Gembloux, 1953.

DB = **De Bron** — Jaarboek van onze Rijksmiddelbare Scholen met Atheneumafdeling.

DT = **De Trekker** — Maandblad van de Vlaamse Jeugdherbergcentrale.

E = **Esso Nieuws** — Maandblad van Esso Belgium N.V.

F = **Fungus** — Officieel Orgaan van de Nederlandse Mycologische Vereniging.

K = **Deuxième Congrès National des Sciences,** Bruxelles, 19-23 juin 1935.

KD = **IIIde Nationaal Wetenschappelijk Congres,** Brussel, 30 mei - 3 juni 1950.

KT = **Deuxième Session Européenne de Mycologie.** - Tchécoslovaquie, 29-8/4-9-1960.

N = **Les Naturalistes Belges,** Bruxelles.

NA = **Natuurwereld** — Maandblad voor volkse wetenschappelijke voorlichting.

NT = **Natuurwetenschappelijk Tijdschrift,** Antwerpen.

O = **Bulletin de la Société des Naturalistes d'Oyonnax.**

P = **Zeitschrift für Pilzkunde** — Organ des Deutschen Gesellschaft für Pilzkunde.

S = **Bulletin trimestriel de la Société Mycologique de France.**

SA = **De Stad Antwerpen** — Weekblad.

Sch = **Schakel** — Driemaandelijks tijdschrift van het Kontaktkomitee van de Kringen voor Natuurstudie en Natuurbescherming in het Antwerpse.

St = **Sterbeeckia** — Orgaan van de Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.d.

TA = **Tijdschrift van den Wetenschappelijken Kring van Antwerpen.**

TR = **Travaux botaniques dédiés à René Maire** — Alger, mai 1949.

WI = **De Wielewaal** — Orgaan van de Ornitologische Vereniging v.z.w.d.

WL = **Weetlust** — Maandblad voor vulgarisatie van wetenschap en natuurliefhebberij.

Z = **Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde — Bulletin Suisse de Mycologie.**

1. — **Imler L. : Mijn genoeglijke Russula... lijdensweg.** — F, 20, 1950, blz 22; B, nr 76.

2. — **Idem : Mes débuts de jeune naturaliste. Pourquoi ai-je choisi la Mycologie ?** — O, nr 4, 1950, blz 81.

3. — **Naveau R.** en **Poelemans F. : Enumeratio Fungorum Novorum.** — TA, 2, 1920, blz 53.

4. — **Naveau R. : Tweehonderd nieuwe Zwammen voor de Antwerpse Kempen.** — NT, April-Juni 1923; enkele mikroskopische afbeeldingen.

5. — **Zielens L. : Op stap met een Paddenstoel-kundige...** — SA, 11 september 1931; 12 foto's van **Kurvers.** (Zie nr 11).

6. — **Imler L. : La vie d'un Mycologue. — Mon Maître Edouard-Jean Gilbert** (1888-1954). — O, nrs 12 en 13, 1958-1959, blzn 107-142, 5 foto's.

7. — **Idem : Idem** (afzonderlijke druk) ; B, nr 78.

8. — **Idem : Etudes mycologiques parues dans le Bulletin trimestriel de la Société Mycologique de France (1928-1938),** 16 kleurplaten, 2 figuren. — B, nr 15.

9. — **Idem : Etudes mycologiques parues dans le Bulletin trimestriel de la Société Mycologique de France et dans le Bulletin de la Société des Naturalistes d'Oyonnax (1942-1964),** 11 kleurplaten, 10 figuren. — B, nr 101.

10. — **Idem : René Maire - Souvenirs.** — S, LXIX, 1953, blz 50; B. nr 101, blz 96.

11. — **Idem :** Verzameling van dagbladartikels en talrijke foto's.

12. — **Idem :** Uitgebreide briefwisseling met mykologen en mykofielen.

13. — **Bruylants Julia : Inocybe geophylla** var. **lateritia.** — S, LXVIII, 1952, blz 369, Pl. VIII (in kleuren) ; B, nr 76.
Idem : Inocybe atripes Atkinson. — S, LXXI, 1955, Atlas Pl. CV (in kleuren), 4 figuren ; B, nr 76.
Idem : La pyronine et la cystide des Inocybes. — S, LXXI, 1955, blz 26 ; B, nr 76.
Idem : Inocybe sambucina Fr. — S, LXXIII, 1957, Atlas Pl. CXI (in kleuren), 2 figuren ; B, nr 76.
Idem : Inocybe lacera Fr. — St, nr 5, 1965, blz 1, 5 platen, waarvan 2 gekleurde.

14. — **Imler L. : Gérard Andries (1892-1963), naturaliste exceptionnel. - Souvenirs.** — S, LXXX, 1964, na blz 280, XXIV; O, nrs 16-17-18, 1966, blz 133, ~~1 foto~~.
De Langhe J.E. : In Memoriam G. Andries (1892-1963). — Sch, 1, 1963, blz 18.

15. — **Vaes A. : Hemitrichia clavata Rost.** — St, nr 2, 1962, blz 2, 2 platen.

16. — **Imler L. : Enkele begrippen over Paddenstoelen.** — WL, 2, 1935, blzn 182, 204, 230, 245, 273.

Idem : De schone Vormen en Kleuren van de Sporen der Paddenstoelen. — WL, 6, 1939, blz 35, 1 plaat.
Idem : Hoe verkrijgt men een Sporenbeeld van de Paddenstoelen en hoe kan men het bewaren ? — WL, 6, 1939, blz 211.

17. — **Herregods M. : Galerina stagnina Fries.** — S, LXVI, 1950, blz 33, 1 figuur ; B, nr 101, blz 39.
Idem : Les Galera de l'Herbarium Lugdunum-Batavum. — S, LXVII, 1951, blz 140.
Idem : La réaction à l'Ammoniaque chez Conocybe tenera. — S, LXVII, 1951, blz 159
Idem : La villiosité chez les Conocybe de la section Capitatae (Kühner). — S, LXVIII, 1952, blz 258.

18. — **Tuymans N. : Lyophyllum leucophaeatum (Karsten).** — S. LVIII, 1942, blz 90, 1 figuur; B, nr 76.
Imler L. : Lyophyllum leucophaeatum (Karsten). — S, LIX, 1943, Atlas Pl. LXXXVII (in kleuren) ; B, nr 101, blz 4.
Idem : Histoire du véritable Tephrophana ambusta Fries à spores bosselées. — TR, blz 177, 1 figuur ; B, nr 14.

19. — **Idem : Norbert Tuymans (1896-1953).** — F, 23, 1953, blz 40; B, nr 78.

20. — **Heinemann P. : Deuxième Congrès Mycologique Belge - Bruxelles, le 22 décembre 1946.** — (Stencil, 6 blzn, 1 fotokopij).

21. — **Herregods M. : Mycologisch Congres te Antwerpen in de Zoo, 17 september 1950.** — In Verslagen - Gewone Vergaderingen - Antwerpse Mykologische Kring.
Dr Reynders A.F.M.: Tentoonstelling te Antwerpen. — F, 21, 1951, blz 45.

22. — **Imler L. : L'étude microscopique de la basidiospore des champignons.** — K, vol. II, blz 969; B, nr 78.

23. — **Idem : L'espèce, la variété et l'individu en Mycologie.** — KD, 5e band, blz 5; B, nr 78.

24. — **Idem : La systématique des champignons - Où en sommes-nous ?** — Bl, blz 5, uittreksel ; volledig : N, XXXV, 1954, blz 54; B, nr 37.

25. — **Maublanc A. : Procès-Verbaux des Séances, 6 mai 1946.** — S, LXII, 1946, blz XIX.

26. — **Imler L. : Notes critiques. II Calocybe constricta et ses spores non amyloïdes.** — S, LXV, 1949, blz 185; B, nr 101, blz 35.

27. — **De Marbaix J. : Russula paludosa** (1949) ; **Russula veternosa, Russula Schiffneri** et f. **duriuscula** (1951) ; **Russula Lundellii** (1955). — B, nr 76 (stencils).
Idem : Lactaires Fuliginosi. — P, 22, 1956, blz 14, 1 plaat; B, nr 76.
Idem : A propos de deux Russules: R. basifurcata ss. Möller et R. Lundellii Singer (Pl. Schaeffer XX). — Z, 34, 1956, blz 75; B, nr 76.
Idem : Essai de synonymie dans le groupe des Lactaires. — Z, 34, 1956, blz 180 en 35, 1957, blz 44.

Idem : Les lactaires «Subdulcis». — Z, 35, 1957, blz 10, 1 plaat; B, nr 76.
Idem : Les planches des Russulacées de Cooke. — S, LXXX, 1964, blz 349; B, nr 76.

28. — **Imler L. : Xerocomus tumidus (Fr.) sensu Peltereau et Gilbert.** — S, LXX, 1954, Atlas Pl C (in kleuren) ; B, nr 101, blz 116.

29. — **Moser M. : Die Gattung Phlegmacium (Schleimköpfe).** — **Die Pilze Mitteleuropas** IV, 1960, blz 234, kleurplaat XIV, nr 81; B, nr 70.

30. — **Imler L. : Entoloma sphagneti R. Naveau.** — O, nrs 14 en 15, 1960-61, blz 147, 1 kleurplaat; B, nr 101, blz 219 — O, nrs 16-17-18, 1966, blz 105; B, nr 78.

31. — **Idem : Drosophila silvestris (Gill.) Kühn. - Rom.** — S, LXXI, 1955, Atlas Pl CVI (in kleuren) ; B, nr 101, blz 134.

32. — **Moens J. : Coniophorella olivacea (Fr.) Karst.** — P, 24, 1958, blz 91, 1 plaat.
Idem : Eccilia sp. — KT, blz 17, fig. 10; B, nr 94.
Idem : Stromatinia rapulum (Bull.) Boud. — St, nr 1, 1961, blz 2, 2 platen.

33. — **Imler L. : Mycena osmundicola et son voile général.** — S, LXXV, 1959, blz 96; B, nr 101, blz 171; (S, LII, 1936, Atlas Pl LXX; B, nr 15, blz 42).

34. — **Moens J. : Historische ontwikkeling van het gebruik van jodium als blauwkleurend reagens in de mykologie.** — St, nr 3, 1963, blz 5; St, nr 4, blz 1, portret van **Herman Schacht.**

35. — **Frison E. : De ontdekking van het jodium.** — St, nr 3, 1963, blz 1.

36. — **Imler L. : Xerocomus porosporus.** — S, LXXX, 1964, Atlas Pl CXLI en Pl CXLII (beide in kleuren) ; B, nr 101, blz 239.

37. — **Vervliet A. : De paddestoelen-tentoonstellingen van de Antwerpse Mykologische Kring.** — Sch, 1, 1963, blz 44; 2, 1964, blz LX; 3, 1965, blz 54 (foto **A. Grijp);** 4, 1966, blzn 29 en 57.
Idem : De zwam Pluteus umbrosus (lezing van **L. Imler)** en **De zwammen uit de kleibossen van de Rijnvallei in Nederland** (lezing met dia's van **Dr Reynders).** — Sch, 3, 1965, blz 15.
Idem : Raymond Naveau (lezing van **L. Imler).** — Sch, 4, 1966, blz 15.
Idem : Studiewandelingen van de Antwerpse Mykologische Kring. — Sch, 3, 1965, blzn 27 en 56; 4, 1966, blzn 15, 29, 57 en 58.
Idem : Dia-avonden. — Sch, 4, 1966, blz 58.

38. — **Verheyen K.** (Turnhout) : Vertalingen van Franse, Latijnse en Griekse mykologische termen. — B, nr 90.
Idem : Afschriften in stencil, met tekeningen, van **Les Discomycètes de France** door **Grelet L.J.** (1932-1960). — B, nrs 84 tot 87, nrs 91 tot 93, nrs 102 en 103.

39. — **Dr Reynders A.F.M. : Les problèmes du développement des carpophores des Agaricales et de quelques groupes voisins;** 1963; 55 platen met

mikrofoto's. — B, nr 97.

40. — **Dielen F. : Mycologie.** — E, 1961, nr 10, blz 2, 3 foto's; B, nr 77.

41. — **Grijp A. : Plant of dier, een grensgeval.** — NA, 2, 1952, blz 284, 2 figuren. **(Myxomyceten).**
Idem : Roestzwammen. — NA, 13, 1962, blz 490, 2 figuren; B, nr 77.
Idem : Hoe worden paddestoelen gedetermineerd ? — NA, 14, 1963, blz 343, fig. VII en VIII (mykologische steekkaart).

42. — **Herregods M. : Notes sur l'étude des Galera.** — N, XXVIII, 1947, blz 65, 1 plaat; B, nr 77.
Idem : En de Beuk die brak... — DB, 1, 1947-1948, blz 29, 2 platen; B, nr 77.

43. — **Moens J. : Het geslacht Hypomyces Tul.** (lezing in de Antwerpse Mykologische Kring op 25-6 en 14-7-1964). — Sch, 3, 1965, blz 8, 5 figuren.
Idem : Vraagbaak (boeken als eerste leidraad). — Sch, 4, 1966, blz 54.
Idem : Geslachten Hypoxylon, Erysiphe (gestencileerde lezingen) — B, nr 77.

44. — **Vervliet A. : Voor de trekkerspot ! Zoek ook eens voorjaarspaddestoelen.** — DT, 19, 1963, blz 36, 3 fig.; B, nr 77.
Idem : Paddestoelen in het Peerdsbos. — DT, 20, 1964, blz 60.

45. — **Andries G. : Mycologisch bezoek aan de «Tikkebroeken».** — WI, 23, 1957, blz 75; B, nr 78.

Alfabetische Lijst van de vernoemde Mykologen en Mykofielen.

RESUME

Origine et Evolution du «Antwerpse Mycologische Kring» (Cercle mycologique d'Anvers)

Très jeune l'auteur est déjà fasciné par les champignons. En 1918 il entreprend péniblement leur étude avec quelques petits ouvrages de vulgarisation. Finalement le manuel de **A. Maublanc** lui donne une base sérieuse.

Ses premiers conseillers scientifiques à Anvers sont le Dr **G. Poma** et le micrographe **E. Frison;** ils le mettent en relation avec les mycologues **R. Naveau** et le Dr **R. Vandendries.**

Devenu membre de la Société Mycologique de France en 1927, il participe bientôt aux sessions annuelles de cette importante institution où les Maîtres **E.J. Gilbert** et le Dr **René Maire** l'encouragent et influencent particulièrement sa formation mycologique. En 1928 il commence à publier des notes critiques et des planches originales en couleurs dans le bulletin de la dite Société. (1928-1965).

Aux environs d'Anvers de petites excursions publiques sont entreprises, surtout après les expositions de champignons de 1933 à 1937, au Jardin Botanique de cette ville. En outre des articles de journal, de vulgarisation, des expositions, conférences, études scientifiques, petits congrès... attirent sans cesse l'attention du public sur les champignons, en amenant des adeptes.

Le Liégois **P. Baar** nous met en contact avec des fervents bruxellois et wallons : **M. Beeli, P. Heinemann, J. Damblon, F. Darimont.**

Du côté anversois les disciples les plus actifs sont, en 1946, Mlle **J. Bruylants, G. Andries, M. Herregods, N. Tuymans.** Surtout sous l'influence du dernier et entourés de quatorze enthousiastes, nous fondons cette anneé, **l'Antwerpse Mycologische Kring.**

Au cours de vingt ans d'existence le Cercle a multiplié ses excursions et réunions; ses nombreuses expositions suscitent un intérêt grandissant du public et des institutions scolaires. Le nombre des membres (plus de 150 actuellement) augmente sans cesse, surtout depuis la publication en 1961 de notre floris-

sante revue **Sterbeeckia**, créée par **J. Moens.**

En 1963 **l'Antwerpse Mycologische Kring** est devenue une association légale, sans but lucratif.

Par l'appui généreux de ses membres et celui du Ministère de l'Education Nationale et de la Culture, notre biblitohèque, déjà importante, ainsi que **Sterbeeckia** et nos moyens techniques continueront à se développer.

ZUSAMMENFASSUNG.

Entstehung und Entwicklung des «Antwerpse Mycologische Kring». (Antwerpener Mykologischen Vereines)

Der Verfasser der vorliegenden Abhandlung fühlte sich schon in seiner frühen Jugend zu den Pilzen angezogen. An Hand einiger populärwissenschaftlicher Pilzbücher machte er in 1918 seine ersten mühsamen Schritte in der Pilzkunde, bis der Leitfaden von **A. Maublanc** ihm endlich festen Boden unter den Füssen gab.

Seine ersten wissenschaftlichen Ratgeber in Antwerpen waren **Dr. G. Poma** und der Mikrograph **E. Frison**, welche ihn mit den Pilzkennern **R. Naveau** und **Dr. R. Vandendries** in verbindung setzten.

Mitglied des «Société Mycologique de France» (Mykologischen Vereines Frankreichs) seit 1927, gehörte er bald zu den treuen Teilnehmern der Jahresversammlungen dieses wichtigen wissenschaftlichen Vereines, wo die grossen Meister **E.J. Gilbert** und **Dr. R. Maire** ihn ermutigten und einen entscheidenden Einfluss auf seine wissenschaftliche Tätigkeit ausübten. In 1928 begann er kritische Notizen sowie farbige Originalzeichnungen in der Zeitschrift des erwähnten Vereines zu veröffentlichen.

Bald veranstaltete er kleine Ausflüge und Spaziergänge für Pilzfreunde in der Umgebung von Antwerpen, vor allem nach den zwischen 1933 und 1937 im antwerpener botanischen Garten veranstalteten Pilzausstellungen. Ausserdem versuchte er mit Zeitungsartikeln, populärwissenschaftlichen Aufsätzen, Aus-

stellungen, Vorträgen, wissenschaftlichen Abhandlungen, anspruchslosen Tagungen usw. das Interesse eines immer wachsenden Kreises von Pilzfreunden zu fesseln.

P. Baar aus Lüttich setzte ihn mit den brüsseler und wallonischen Pilzkennern **M. Beeli, P. Heinemann, J. Damblon** und **F. Darimont** in Verbindung.

Seine fleissigsten und treusten Schüler in Antwerpen waren, vor allem seit 1946, Fräulein **J. Bruylants,** sowie die Herren **G. Andries, M. Herregods** und **N. Tuymans.** Vor allem unter dem Einfluss des letztgenannten und mit der Hilfe vierzehn begeisteter Pilzfreunde wurde in 1946 der **«Antwerpse Mycologische Kring»** gegründet.

Während der zwanzig Jahre seit der Gründung des Vereines wurden zahlreiche Versammlungen und Ausflüge veranstaltet. Die alljährlichen Pilzausstellungen des Vereines erfreuen sich eines immer wachsenden Interesses beim Publikum und in den Unterrichtskreisen. Die Mitgliederzahl, welche jetzt mehr als 150 beträgt, wächst unaufhörlich, vor allem seit der Gründung der interessanten Zeitschrift **«Sterbeeckia»** durch **J. Moens** in 1961.

Der **«Antwerpse Mycologische Kring»** ist seit 1963 ein rechtsfähiger Verein ohne Erwerbszweck. Die Freigebigkeit der Mitglieder und die Unterstützung seitens des Unterrichtsministeriums ermöglichen den weiteren Ausbau der schon reichen Büchersammlung und die Ergänzung der Forschungsmittel des Vereines, sowie die Veröffentlichung der erwähnten Zeitschrift **«Sterbeeckia».**

SUMMARY

Origine and evolution of the «Antwerpse Mycologische Kring» (Antwerp Mycological Circle)

At a very early age already the author was fascinated by the Fungi. In 1918 he painfully started to study them with the aid of some small common books. Finally the manual of **A. Maublanc** affords him a valuable base.

His first scientific counsellers in Antwerp are **Dr. G. Poma** and the micrographer **E. Frison ;** they introduce him to the mycologists **R. Naveau** and **Dr. R. Vandendries.**

Having become a member, in 1927, of the Société Mycologique de France, he soon follows the annual sessions of this important institution, where the Masters **E.J. Gilbert** and **Dr. René Maire** give him their valued support and particularly influence his mycological formation. In 1928 he starts publishing critical notices and original coloured plates in the periodical of the said Society (1928-1965).

In the vicinity of Antwerp small public excursions are being organised, particularly as a result of the exhibitions of fungi held from 1933 to 1937 in the Botanical Garden of this town. Moreover, explanatory articles in the papers, exhibitions, conferences, scientific studies, small assemblies, unceasingly draw the attention of the public to the fungi, and attract adepts.

By **P. Baar** of Liège, we are introduced to fervent Brussels and Walloon people, **Beeli, P. Heinemann, J. Damblon, F. Darimont.**

On the Antwerp side, the most attractive pupils in 1946 are Miss **J. Bruylants, G. Andries, M. Herregods, N. Tuymans.**

More particularly under the influence of the latter and surrounded by fourteen enthousiasts, we found in that year the **«Antwerpse Mycologische Kring».**

In the course of its 20 years' existence, the Circle multiciplied its excursions and meetings, its numerous exhibitions of fungi result in an increasing public and scholar interest. The total of the members (more than 150 at present) is steadily increasing, certainly owing to the publication in 1961 of our florishing periodical **Sterbeeckia,** created by **J. Moens.**

In 1963 the **Antwerpse Mycologische Kring** became a legal association without lucrative aim.

With the generous support of its members and of the Ministry of National Education and Culture, our library, which is already important, as also **Sterbeeckia** and our technical means, wille continue developing.

COPRINUS BRASSICÆ PECK

door Louis Imler

In groep groeiend, soms dicht bij elkaar, op vochtige, rottende koolstengel, in de nabijheid van een moestuin, behorend tot een vroeger hoefje (Het Eekhoorntje); Peerdsbos (Schoten bij Antwerpen), 24 juli 1937. Gevonden door **G. Andries,** tijdens één van onze studiewandelingen.

Op de nat gehouden stengel ontwikkelden de paddestoeltjes zich gestadig gedurende twee maanden.

Makroskopische beschrijving (vergrootglas x6)

Als de vruchtlichaampjes zichtbaar worden, bestaan ze uit vlokkige, sneeuwwitte bolletjes, die soms zeer licht bruin zijn getint. Ongeveer één millimeter doormeter bereikend, beginnen ze langer te worden; de hoed maakt zich los uit een knolletje, dat de basis van de steel vormt. Als de hoed 5 tot 6 mm lang is en 2 tot 3 mm breed, strekt zich de steel in enkele uren (A van kleurplaat).

Hoed (bij A^1 x 3) : eerst sneeuwwit, soms heel licht bruin aan de top, verbruinend bij de weldra gegroefde rand; in 't begin bolvormig, weldra puntig-kegelig, tot 6 mm lang, zich min of meer openspreidend ; rand eerst gescheurd en vlokkig, dan effen, naar buiten krullend; huid zeer dun; niet of zeer weinig vervloeiend.

Velum (bij A^1): wit, vlokkig, eerst gans de hoed bedekkend, dan verbrokkelend in standhoudende witte stukjes (zelfs bij droog materiaal) ; de vlokjes blijven de top van de hoed dicht bekleden en verspreiden zich allengs meer naar de rand toe, op de bruingrijze, gegroefde onderlaag.

Plaatjes (A^2) : eerst roomkleurig wit, dan licht bruin (Code Séguy, tussen nrs 191 en 192), ten laatste chokolade-bruin (C.S. nr 176) ; nogal dichtstaand, vrij, tamelijk breed (1 - 1,3 mm), versmald aan beide uiteinden, dun; boord eerst wit, dik en vlokkig; lichtjes vervloeiend.

Steel (A^2 en A^1) : sneeuwwit; allengs versmallend van de basis naar de top, komend uit een wit, afgeplat, behaard en gerand knolletje, waaruit hij gemakkelijk is los te maken en dat op de groeiplaats stand houdt; scheidbaar van de hoed (A^2); bekleed met fijnere vlokjes dan die van de hoed, geplaatst in evenwijdige, overlangse lijnen; hol.

Vlees (A^2) : betrekkelijk dik in de top van de hoed, wat grijsachtig, uiterst dun boven de plaatjes.

Geur : niet waar te nemen.

Smaak : heel lichtjes zuur.

Sporee (C) : bruin (C.S. nr 176, in verdikte laag; tussen nrs 132 en 133, in dunne).

Mikroskopische beschrijving

Sporen (A^6 en C^1) : licht bruin, doorschijnend (C.S. tussen nrs 133 en 134, maar wat lichter); kort eivormig ; porie zeer duidelijk met immersie-objektief ; steeltje kort; buitenwand glad, 0,5 μ dik; fijn korrelig van binnen; klein, 6,5 - 7,5 x 5 - 6 μ.

Velum op hoed (D) : gevormd door hyaliene, vertakte, kronkelende, dunwandige hyphen, met dwarswanden, geknobbeld of met gevingerde uitlopers ; 3 - 6 μ breed.

Hoedhuid (A^3) : bestaande uit lange, hyaliene hyphen, waarvan de delen versmald zijn aan beide einden en b.v. 40 - 65 x 7 - 9 μ meten.

Cystiden (A^5) : op boord en vlakken van de plaatjes, hyalien, langwerpig, soms bijna cylindrisch, 38-48 x 10-15 μ, b.v.

Basidiën (A^4) : viersporig, knuppelvormig, kort, 16-21 x 8,5 μ (zonder de sterigmaten, die 2,5 - 4 μ lang zijn).

Hyphen van de steel (E) : dikwijls gevorkt, met korte uitlopertjes, vaak met korreltjes bedekt ; 4-8 μ breed.

Haartjes van het steelknolletje (B) : samengesteld uit hyaliene, lange, smalle, buigzame hyphen, met dwarswanden ; 2-3 μ breed.

Verklaring van de kleurplaat

(A duidt hetzelfde vruchtlichaam aan)

A : natuurlijke grootte ; verschillende groeistadiën op stuk rottende koolstengel; de meest ontwikkelde karpoforen staan onderaan drie maal vergroot afgebeeld, A^1 omringend.

A^1 : x 3

A^2 : overlangse doorsnede (holle steel, scheidbaar van de hoed; opvallend **bruine** plaatjes, wit gerand).

C : sporee, van dunne tot dikke laag.

C^1 : sporen van voorgaande, één voorzicht, twee zijzicht.

A^6 : drie sporen, voorzicht, zijzicht en op top.

D : hyphen van het hoedvelum.

A^3 : hyphen van de hoedhuid.

A^5 : cystiden.

A^4 : basidiën.

E : steelhyphen.

B : hyphen die de haartjes van het steelknobbeltje vormen.

COPRINUS BRASSICÆ PECK

PEERDSBOS, 24 JULI 1937.

Aangewend Mikroskoop

C. Reichert, Wien; in 1925 door mij aangekocht als reeds veel gebruikt; nu nog degelijk toestel ; objektieven van dit merk : nrs 3 en 7a; **Meopta**-objektief x 3; immersie-objektief met olie **E. Leitz,** Wetzlar, 1/12, Apert. 1.30; okulairen nrs 1, 2; kompensator-okulair nr 12 en tekenprisma beide van **Nachet;** groot tekentoestel **Carl Zeiss** Jena.

Te raadplegen werk.

1. **Peck C.H. : Coprinus Brassicae,** n.sp. - New York State Museum 1890, 43 rd Annual Report 1889, blz 64, pl. 2, fig. 9-14.

2. **Massee G. : A revision of the genus Coprinus.** - Annals of Botany, X, London 1896, blz 154, nr. 57.

3. **Murrill W.A. : Coprinus Brassicae** Peck. - Mycologia, IV, 1912, blz 2, pl. LVI, fig. 4.

4 **Hanna W.F. : Coprinus urticaecola on stems of Marquis Wheat.** - Mycologia, XXI, 1939, blz 250, fig. 1 en 2.

5. **Smith A.H. : Studies in the Dark-Spored Agarics. Coprinus Brassicae** Peck. - Mycologia, XL, 1948, blz 672, fig. 3 - type.

6. **Romagnesi H. : Coprinus Brassicae** Peck. - Revue de Mycologie, 1953, 16, blz 117, Fig. 3.

7. **Kühner R.** et **Romagnesi H. :** Flore Analytique des Champignons supérieurs, 1953, blzn 386, 387 en 391 (nr 10), Fig. 541.

OVERWEGINGEN

Aan de hand van mijn kleurplaat en beschrijving, gelukte het me niet die kleine **Coprinus** te bepalen. Enkele vooraanstaande mykologen werden geraadpleegd, waarbij **René Maire** en **H. Huysman**, die bij 't zien van mijn studie er een vertegenwoordiger in herkenden van de groep, waartoe **Coprinus Friesii** behoort, maar een soortnaam konden ze me niet geven. **M. Josserand** herinnerde zich een gelijkaardige **Coprinus**, door hem in beraad gehouden onder de naam **coraliferus.** Daarop zette **E.J. Gilbert** me aan de soort als nieuw bekend te maken, maar ik vond het verkieslijk te wachten.

P. Heinemann, met mijn dokument vertrouwd, zond me een afschrift van een verkorte beschrijving door **G. Massee** (zie boven : Te raadplegen Werk, nr 2) van **Coprinus Brassicae** Peck (1), die toepasselijk is. **R. Maas Geesteranus** en **J. Moens** bezorgden me de vijf eerste van de zeven vermelde bronnen, waarvoor mijn bijzondere dank.

Als ik mijn kleurplaat toonde aan **H. Romagnesi,** te Coye-la Forêt, in 1951, bepaalde hij onmiddellijk **Coprinus calamophilus,** wat volgens hem vriend van de stengels betekent, en die hij met **R. Kühner** als nieuw ging bekend maken in beider Flore Analytique (7). Maar na ik hem **Peck**'s verkorte beschrijving door **Massee** had voorgelegd, geraakte hij met **Kühner** tot een akkoord om de naam **Coprinus Brassicae** Peck te aanvaarden. (6 en 7)

Wat **Peck** in 1889 beschrijft en afbeeldt - verdienstelijk voor die tijd - is voor ons niet meer overtuigend, vooral wat de mikroskopie aangaat, die zich nog beperkt tot oppervlakkig sporenonderzoek (1). We kunnen slechts aannemen dat die Amerikaanse **Coprinus** vermoedelijk de hier bestudeerde soort is; beide groeien op koolstengel, wat die mening versterkt.

In 1912 maakt **Murrill** ons niet veel wijzer, om dezelfde redenen, alhoewel zijn tekst wat uitvoeriger is; zijn **Coprinus Brassicae** groeit op maïsstengels. (3)

Hanna, in 1939, bestudeert een **Coprinus,** die hij **urticaecola** (Berk. & Br.) Buller noemt ,voorkomend op stengels van tarwe en brandnetels, en beschouwt hem, met een beetje twijfel, als synoniem van **Coprinus Brassicae** Peck (4). Hij beeldt het velum van de hoed af, maar beschrijft het nog onvoldoende,

evenals de sporen. Zijn tekening van dit velum, door het hoekig karakter, wekt enige twijfel voor vereenzelviging met de hier behandelde **Coprinus.**

Het oorspronkelijk gedroogd materiaal (type) van **Peck** werd mikroskopisch onderzocht door **Smith** (5). De belangrijke kentekens van het velum kon hij daarop niet meer waarnemen. Wel de viersporige basidiën en de sporen, die hij afbeeldt; de maten door hem opgegeven doen de sporen smaller zijn dan op zijn tekening.

Romagnesi (6), daarna **Kühner** en **Romagnesi** (7) verschaffen ons eindelijk de nodige kentekens om hun **Coprinus Brassicae** met de onze in overeenstemming te kunnen brengen. Zij vinden die soort op stroo, dode bladeren van grassen, **Cyperaceeën,** enz.

De laatst genoemde mykologen heten in hun Flora **Coprinus Brassicae** en vier verwante soorten de groep van **Coprinus Friesii,** die ze nog als onvoldoende ontward beschouwen .Het velum onder 't mikroskoop, hyalien of gekleurd, min of meer vertakt, dun- of dikwandig; de vorm, het lichter- of donkerder bruin en de grootte van de sporen, leveren tot nog toe doorslaggevende kentekens tot het onderscheiden van de soorten. Als men het velum afbeeldt 2000 maal vergroot en de sporen 4000 maal, worden de soortelijke verschillen opvallend; ik weet het bij ondervinding.

In mijn nota's vind ik **Coprinus Brassicae,** van rond Antwerpen, bepaald na mikroskopisch onderzoek :

1) in massa op stengels van **Juncus ?,** Broechem-Kasteel, 4 augustus 1957, gevonden door **F. Dielen ;**
2) op stroo ?, Rivierenhof, Deurne, 24 augustus 1958, geplukt door **J. Moens;**
3) Ekeren, juli 1962, door **A. Vervliet;**
4) Schotenhof, 10 juli 1966, op rottend gras door Dokter **F. Van den Eynde.**

Voor andere soorten van de **Friesii**-groep, weer bij dezelfde stad en ook mikroskopisch bekeken natuurlijk, zie ik in mijn dokumenten :

Coprinus Friesii Quél., op gras, in hof, Ekeren-Donk, aangebracht door Dokter **F. Van den Eynde ;**

Coprinus phaeosporus Karst., Rivierenhof, Deurne, 24 augustus 1958, bestudeerd door **J. Moens ;**

Idem op hoop afval, stroo ?, Rivierenhof, 16 oktober 1966, me overhandigd door dezelfde mykoloog.

Met eksikkaten en nota's, die 'k vroeg aan **P. Heinemann,** kon ik bepalen : **Coprinus Friesii** Quél., **C. phaeosporus** Karst, maar ook **C. tigrinellus** Boud., die hij vond op rotte bladeren van Riet en van **Carex** in een moeras, Rood Klooster, bij Brussel, 16 juni 1940; de mikroskopie van die laatste vondst komt treffend overeen met de gegevens van **Boudier.**

Voor een moedig en volhardend mykoloog is in die **Coprinus Friesii**-groep puik en nuttig werk te leveren, mits **oorspronkelijke, uitvoerige** dokumenten (afbeeldingen in kleuren; makro- en mikroskopische beschrijvingen, zo volledig mogelijk; vele tekeningen).

RESUME

Coprinus Brassicae Peck est décrit minutieusement à la loupe et au microscope ; une planche en couleurs figure l'espèce grandeur naturelle et grossie trois fois, avec ses éléments microscopiques.

L'explication de la planche et une bibliographie complètent ce travail, avec des observations relatives aux difficultés de la détermination et à quelques stations autour d'Anvers de **Coprinus Brassicae** Peck, puis de **Coprinus Friesii** Quél. et **Coprinus phaeosporus** Karst.; une récolte de **Coprinus tigrinellus** Boud. par **P. Heinemann** à Rouge-Cloître, près de Bruxelles, est également signalée.

ZUSAMMENFASSUNG

Der Verfasser des vorliegenden Aufsatzes gibt eine eingehende Beschreibung des Pilzes **Coprinus Brassicae** Peck auf Grund seiner mit Lupe und Mikroskop gemachten Beobachtungen. Die Beschreibung wird durch eine Farbenzeichnung, welche den Pilz in natürlichen Grösse sowie in dreimaliger Vergrösserung und mit seinen mikroskopischen Merkmalen darstellt, erläutert. Die Abhandlung wird durch eine eingehende Erklärung der Zeichnung sowie durch ein umfassendes Literaturverzeichnis ergänzt. Der Verfasser macht seine Leser auf die bei der Bestimmung des Pilzes auftretenden Schwierigkeiten aufmerksam und erwähnt einige Funde des betreffenden Pilzes sowie der Pilze **Coprinus Friesii** Quél. und **C. phaeosporus** Karst. in der antwerpener Umgebung. Er erwähnt ebenfalls einen von **P. Heinemann** in Rood Klooster bei Brüssel gemachten Fund von **Coprinus tigrinellus** Boud.

SUMMARY

Coprinus Brassicae Peck is minutely described, as seen by magnifying glass and by microscope ; a coloured plate represents the species in natural size and three times magnified, with its microscopical elements.

The explanation of the plate and a bibliography complete this work, together with observations re difficulties of determination, and re some finding places around Antwerp of **Coprinus Brassicae** Peck, then of **Coprinus Friesii** Quél. and **Coprinus phaeosporus** Karst.; a finding of **Coprinus tigrinellus Boud.** by **P. Heinemann** at Rouge-Cloître, near Brussels, is also reported.

PITTIG WERK OVER AARDTONGEN IN NEDERLAND

Dr R.A. Maas Geesteranus (Rijksherbarium, Leiden) : **Geoglossaceae - Aardtongen.** - Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, no 52, - mei 1964 : De Fungi van Nederland, I. - Prijs 2 gulden 35 (voor leden K.N.N.V. en Nederl. Mycol. Ver. 1 gulden 85), postrekening 13028, bureau K.N.N.V., Hoogwoud N.H., Nederland.

Als ik dit werk over **Aardtongen** oplettend had bekeken, aarzelde ik niet het de leden van de Antwerpse Mycologische Kring warm aan te bevelen.

Schrijver klaagt over gebrek aan belangstelling voor **Aardtongen** bij de mykologen. Ook bij ons werden ze verwaarloosd. Gedurende jaren noemden wij oppervlakkig zwarte kale Aardtongetjes **Geoglossum glabrum.** Drie vondsten rond Antwerpen bewaarde ik met die naam: 1) door **P. Vroom**, 1939; 2) **M. Herregods,** Boom; 3) **M. Vermeulen,** Brecht, 26-10-1958. Na zorgvuldig met het mikroskoop te hebben gekeken, na meten, tekenen en tellen, geraakte ik met de duidelijke kentekens door **Maas Geesteranus,** voor de drie gevallen, tot **Geoglossum glutinosum** Pers. ex Fr.

Het komt er thans op aan, zoals de schrijver verlangt, de echte **Geoglossum glabrum** Pers. ex Fr. te ontdekken tussen **Sphagnum,** en goed te bestuderen; volgens hem is in Nederland het bestaan van die soort niet bewezen, alhoewel men daar ook de naam **glabrum** meermaals misbruikte.

Haast veertig jaar geleden maakte ik een preparaat in glycerine-gelatine van een zeer oude **Trichoglossum hirsutum** (Pers. ex Fr.) Boud., bewaard in het Natuurhistorisch Museum Van Heurck te Antwerpen, maar niet in België geplukt; vergeleken met de gegevens door **Maas Geesteranus,** klopt het.

Een vondst van **J. Moens,** tussen mos, herfst 1962, kan ik nu bepalen als **Geoglossum fallax** Dur.

Hij zelf kwam met het hier besproken werk tot **'Corynetes' arenarius** (Rostr.) Dur. voor een zwarte **Aardtong,** door hem geplukt te Houthalen (Belgisch-Limburg), 19-9-1965, vele bijeen, in karrespoor van zandige dreef, ook tot **Geoglossum nigritum** Cooke, Kapellenbos (prov. Antwerpen), 24-12-1966, in sterk be-

most grasperk, groepje, waarbij enkele **Geoglossum glutinosum** Pers. ex Fr.; **R. Dennis** geeft de voortreffelijke raad **elk** vruchtlichaam mikroskopisch te onderzoeken **(British Cup Fungi and their allies,** 1960, blz 55, onderaan).

Microglossum viride (Pers. ex Fr.) Gill. werd gevonden door **Waterkeyn,** te Westmalle, Risschot (prov. Antwerpen), een twintigtal stuks, op mossige slootkant, onder **Picea,** 11-9-1948. Hier nam ik een paar nota's : kleverig, glanzend, blauw- tot geelachtig groen. De mikroskopie komt best overeen, maar sporen met dwarswanden kon ik niet vaststellen, ook niet met **Melzer**'s reagens en immersie-objektief; niet volkomen rijp, waarschijnlijk. Die soort vind ik nog driemaal aangetekend, in 1959, 1961 en 1963, bij Antwerpen, St Mariaburg en Ekeren-Donk, dank zij **G. Andries** en Dokter **F. Van den Eynde. J. Moens** onderzocht met het mikroskoop materiaal van de voorlaatste plaats, grachtkant, 3-11-1963.

Mitrula paludosa Fr. zie ik in mijn nota's vijf maal vermeld voor de provincie Antwerpen : Wuustwezel, Oud-Turnhout, Arendonk, De Lint, 1944-46 en 1949, telkens in mei, in vochtige sloten, onder loof- en naaldbomen, gevonden door **G. Andries** en **M. De Meyer**. Een eigen vondst (rivier Ninglinspo, bij Nonceveux, provincie Luik, 17-5-1928) en éne door **N. Tuymans,** lente 1951, keek ik na met het mikroskoop. **Maas Geesteranus** noemt de porus van de ascus zwak blauw met jodium; in beide gevallen zag ik hem sterk amyloïdisch, haast zwart; voor 't overige goed overeenstemmend.

Zonderling dat bij hoger vermelde **gedroogde Geoglossum fallax, Melzer's** reagens negatief bleef op de asci. Dat was niet het geval bij de lang bewaarde **Geoglossum glutinosum** en **Microglossum viride,** maar wel weer bij een **Geoglossum,** die mijn vrouw vond in de U.S.A., Cook Forest, Pennsylvanië, 30-7-1961. Om die te bepalen zal ik tot **E.J. Durand** of **E.B. Mains** mijn toevlucht moeten nemen, vermits ze schreven over Noord-Amerikaanse **Geoglossaceae.**

Spathularia flavida Pers. ex Fr. werd in Ravels-Domein bij Turnhout (prov. Antwerpen) herhaaldelijk opgemerkt door **N. Tuymans,** van augustus tot november, 1940-43, 1945 en 46. **G. Andries** bracht de soort mee uit de Belgische Ardennen in augustus 1960. De laatste vondst en één van **Tuymans** toetste ik voldaan aan de hier besproken monografie.

Deze leert ons dat de Nederlandse mykologen in hun land acht soorten meer **Aardtongen** ontdekten dan wij rond Antwerpen. En in het Zoniënbos, het Walenland ?...

Voor onze speurders, tekenaars, beschrijvers, mikroskopisten, ligt er dus aantrekkelijk werk klaar, vooral nu we kunnen beschikken over een zo degelijke leidraad, waarin raadgevingen, verlaring van termen, beschrijvingen, te raadplegen werken, makro- en mikroskopische tekeningen voorbeeldig werden verzorgd.

Louis Imler.

Mykologen en rijke buit.
(van links naar rechts van toeschouwer) F. Van den Eynde, Mevr. F. Dielen, J. Moens, F. Dielen, M. Vermeulen, A. Vaes, Mej. J. Bruylants, Mevr. M. Vermeulen.

Ekeren-Donk, 1 oktober 1961.

Foto Mevr. M. Moens.

LEDENLIJST VAN DE ANTWERPSE MYCOLOGISCHE KRING v.z.w.d.

BEHEERRAAD

1946 Imler L. - voorzitter - Hendrik Geertstraat 17, Schoten - Antwerpen.
1959 Van den Eynde F. - ondervoorzitter - Kapelsesteenweg 353, Ekeren-Donk Antwerpen.
1950 Morren M. - sekretaris - Alfons Schneiderlaan 146, Deurne-C. - Antwerpen.
1954 Moens J. - schatbewaarder - Alfred Coolsstraat 33, Antwerpen 2.
1946 Bruylants J. (Mej.) - bibliothekaris - Lange Lozanastraat 103/26, Antwerpen 1.
1946 Dielen F. - raadslid - Schavijk 28, Ranst - Antwerpen.
1946 Vaes A. - raadslid - Marnixdreef 29, Lier.
1946 Van Elsen W. - raadslid - Ternincklei 32, Brasschaat - Antwerpen.
1959 Vervliet A. - raadslid - Twee Kronenstraat 55, Antwerpen (Schoonbroek).

LEDEN DIE EEN LEIDENDE TAAK WAARNAMEN.

1946 Herregods M. - ere-sekretaris - Rubensstraat 27, Boom.
1948 Bonami A. - ere-schatbewaarder - Prins Boudewijnlaan 272, Edegem - Antwerpen.
1946 Van der Auwera J. - ere-raadslid - Bist 45, Ste-Mariaburg - Ekeren 2 - Antwerpen.
1946 van der Haeghen R. - ere-raadslid - Alfons Hottatstraat 55, Elsene.
1959 Van den Eynde F. - ere-raadslid - Kapelsesteenweg 353, Ekeren-Donk - Antwerpen.

LEDEN

1967 Antiquariaat Junk N.V. - Dr. R. Schierenberg and Sons, Walderstraat 10, Lochem - Nederland.
1965 Bal J. (Mevr.) - St.-Jobstraat 241, Herentals.
1963 Beeson H. (Mevr.) - Rochuslei 31, Ste-Mariaburg-Brasschaat - Antwerpen.
1965 Blok E. - St.-Jobstraat 164, Herentals.
1964 Blomme J. - Paalstraat 238, Schoten - Antwerpen.
1965 Bolsius F. - Henri Caronstraat 6A, Hoeilaart.
1956 Bonami J. (Mevr.) - Prins Boudewijnlaan 272, Edegem - Antwerpen.
1962 Bosselaer W. - Baillet Latourlei 52, Brasschaat - Antwerpen.
1966 Boyens V. - Gen. Drubbelstraat 137, Berchem - Antwerpen.
1962 Bruylants A. - Ruytenburgstraat 19, Berchem - Antwerpen.
1965 Bruylants A. (Mevr.) - Ruytenburgstraat 19, Berchem - Antwerpen.
1962 Bruylants J. - Zendelingenstraat 25, Borgerhout - Antwerpen.
1967 Burm O. - Turnhoutse Baan 124, Borgerhout - Antwerpen.
1967 Burm O. - Turnhoutse Baan 124, Borgerhout - Antwerpen.
1963 Coppens A. - Bredabaan 563, Merksem - Antwerpen.
1966 Coppens J. (Mej.) - Bexstraat 14, Antwerpen.
1966 Coucheir F. - Frankrijklei 82, Antwerpen.
1963 Creado F. - Volhardingstraat 110, Antwerpen 2.
1959 Dedeckers F. - Zwaluwenlei 26, Edegem - Antwerpen.
1964 Degol R. - Schaffensestraat 14, Diest.
1966 De Graef P. - Bisschoppenhoflaan 160, Deurne - Antwerpen.
1953 De Kesel F. - Jan Van Rijswijcklaan 151, Antwerpen.
1959 Delvaux F. - Kapellestraat 164, Aartselaar - Antwerpen.
1966 De Leeuw E. - Willem Geetsstraat 15, Mechelen.
1966 De Moor R. - Hofstraat 24, Antwerpen.
1967 De Porre P. - Steenweg op Gent 207A, Maldegem.
1954 De Prins M. (Mej.) - 't Voorstraat 6, Grimbergen.
1966 De Roeck N. - Tentoonstellingslaan 12, Antwerpen.
1966 De Smet J. (Mevr.) - Julius de Geyterstraat 263, Wilrijk - Antwerpen.
1967 De Smet M. - Peter Benoitstraat 31, Aalst.
1962 De Vooght P. (Mej.) - Gen. Lemanstraat 39, Antwerpen.
1967 De Waele G. - Cyriel Buyssestraat 10, Gentbrugge.
1964 Dielen C. - Uitbreidingstraat 522, Berchem - Antwerpen.
1967 Dielen C. (Mevr.) - Uitbreidingstraat 522, Berchem - Antwerpen.
1957 Dielen F. (Mevr.) - Schavijk 28, Ranst - Antwerpen.
1966 Dierckxens M. (Mej.) - Statiestraat 180, Essen.
1966 Dierckxens R. - Bredabaan 65, Brasschaat - Antwerpen.
1960 Dom K. - Bethaniëlei 53, Brasschaat - Antwerpen.
1967 Doms M. (Mevr.) - Huidevettersstraat 49, Antwerpen.
1963 Domus J. - A. Servaislaan 15, Schoten - Antwerpen.
1967 Douree M. - Pater C. Lievenslaan 5, Heverlee.

1962 Ducarme P. - Georges Capiaulei 3, Kapellenbos - Antwerpen.
1962 Elst P. - St.-Antoniuslei 24, Ste-Mariaburg-Brasschaat - Antwerpen.
1967 Ertzinger P. - Loystraat 75, Hamme (Vl) Durme.
1963 Goemaes W. - Montebellostraat 30, Antwerpen.
1966 Goossens R. - H. Marckstraat 15, Berchem - Antwerpen.
1950 Grevens A. - Eduard Robeynslaan 59, Diest.
1948 Grijp A. - Dr. Van de Perrelei 26, Borgerhout - Antwerpen.
1964 Grootjans A. - Prinses Joséphine-Charlottelaan 91, Wilrijk - Antwerpen.
1961 Gyssels P. - Oude Molenstraat 28, Oostende.
1963 Haven H. (Mej.) - Krijgsbaan 104, Mortsel - Antwerpen.
1958 Helsen J. - Hovestraat 156, Edegem - Antwerpen.
1958 Helsen (Mevr.) - Hovestraat 156, Edegem - Antwerpen.
1961 Hendrickx G. - Polygoonstraat 9, Berchem - Antwerpen.
1966 Hendrickx (Mevr.) L. Dumortierstraat 83, Hove - Antwerpen.
1967 Hertoghs A. - Lage Kaart 72, Brasschaat - Antwerpen.
1966 Hostie E. - Prinsesstraat 39, Antwerpen.
1958 Imler M. - Kasteeldreef 23, Schoten - Antwerpen.
1946 Imler R. (Mevr.) - Hendrik Geertsstraat 17, Schoten - Antwerpen.
1962 Jacobs A. - Lode Zielenslaan 35/2, Antwerpen L.O.
1963 Jaeken J. - Wouwstraat 106, Hove - Antwerpen.
1962 Jamagne F. (Mevr.) - Mishaegenstraat 65, Brasschaat - Antwerpen.
1963 Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen - Koningin Astridplein 26, Antwerpen.
1966 Kort R. - Oosterveldlaan 144, Wilrijk - Antwerpen.
1966 Korten L. (Mevr.) - Tentoonstellingslaan 40, Antwerpen.
1967 Leemans K. - Kattenberg 51, Borgerhout - Antwerpen.
1967 Leemans W. - Hensbergelei 37, Brasschaat - Antwerpen.
1967 Libbrecht G. (Mej.) - Prins Kavellei 3, Brasschaat - Antwerpen.
1967 Loos M. - Markgravelei 137, Antwerpen.
1966 Luppens R. - Kasteelstraat 7, St.-Jozef Olen.
1967 Machiels G. (Mevr.) - Peter Benoitstraat 19, Schoten - Antwerpen.
1960 Maes E. - St.-Gummarusstraat 13, Lier.
1966 Maréchal G. (Mevr.) - Rode Dreef 31, Wijnegem - Antwerpen.
1962 Migom J. (Mej.) - Holle Weg 23, Ekeren-Hoogboom - Antwerpen.
1961 Moens M. (Mevr.) - Alfred Coolsstraat 33, Antwerpen.
1958 Morel A. (Mej.) - Paalstraat 90, Schoten - Antwerpen.
1966 Morel R. (Mevr.) - Paalstraat 90, Schoten - Antwerpen.
1956 Morel T. - Paalstraat 90, Schoten - Antwerpen.
1958 Morren P. (Mevr.) - Alfons Schneiderlaan 146, Deurne-C. - Antwerpen.
1963 Müller G. - An der Obererft 2, 404 Neuss/Rhein - Deutschland.
1962 Nuyens L. - Voshollei 44, Brasschaat - Antwerpen.
1967 Ogiers A. - Abdij, Dendermonde.
1966 Ooms G. - Gasthuisstraat 44, Beerse.
1954 Oostmeyer A.H. - Jupiterlaan 79, Vorst - Brussel 19.
1962 Osterrieth J. - Acacialaan 25, Wilrijk - Antwerpen.

1962 Osterrieth (Mevr.) - Acacialaan 25, Wilrijk - Antwerpen.
1946 Pannekoek P. - Koningin Elisabethlaan 50, Kapellen - Antwerpen.
1967 Pellegrims F. - Starrenhof, Kapellen - Antwerpen.
1959 Poppe P. - Dries-Heide 12, Halle-Kempen - Antwerpen.
1964 Raemaekers R.H. - Isabella Brantstraat 11, Antwerpen.
1963 Raeymaekers A. (Mevr.) - Stationstraat 80, Melsele-Waas.
1966 Renard A. (Mevr.) - Kuipersakker 85, Schoten - Antwerpen.
1964 Reynders A.F.M. - Kapelweg 140, Amersfoort - Nederland.
1963 Rijksherbarium - Schelpenkade 6, Leiden - Nederland.
1960 Roland J. - Zenobe Grammestraat 14, Antwerpen.
1966 Saels R. (Mevr.) - Lange Zandstraat 38, Ste-Katelijne-Waver.
1965 Schavey J. - Basseliersstraat 54, Deurne - Antwerpen.
1946 Schiltz B. (Mej.) - Grote Hondstraat 38, Antwerpen.
1948 Semaille M. (Mevr.) - Franz Merjaystraat 41, Brussel.
1962 Senecaut M. - Bredabaan 1235, Kleine Barreel (Schoten), Post Merksem - Antwerpen.
1967 Smeyers J. - Kanadezenlaan 44, Heide-Kalmthout.
1967 Springael R. - Jozef Hendrickxstraat 83, Schoten - Antwerpen.
1962 Stadsbibliotheek, Hendrik Conscienceplein, Antwerpen.
1965 Steckler E. - Grimsbystraat 28, Antwerpen.
1967 Stefens R. - Cyriel Buyssestraat 35, Antwerpen 2.
1967 Sterckx J. - Wollemarkt 26, Mechelen.
1964 E. Story - Scientia p.v.b.a. Wetenschappelijke Boekhandel - P. Van Duyseplein 8, Gent.
1966 Szücs V. - Lange Kievitstraat 11, Antwerpen.
1966 Swaelen J. - Statiestraat 25, Berchem - Antwerpen.
1963 The New-York Botanical Garden - Bronx Park, Bronx 58, New-York - U.S.A.
1955 Thijs J. (Mej.) - Kipdorpvest 9, Antwerpen.
1962 Tielemans M. (Mej.) - Liersesteenweg 70, Mortsel - Antwerpen.
1966 Tolomei J. - Putsesteenweg 60, Kalmthout - Antwerpen.
1953 Vanbreuseghem R. - Bosmanslei 16, Antwerpen.
1966 Van Buggenhout G. - Battelse steenweg 275, Mechelen.
1948 Van Camp I. (Mevr.) - Statiestraat 54, Berchem - Antwerpen.
1967 Van de Vijvere R. - Galgestraat 29, Mechelen.
1950 Van den Abbeele O. - Gloriantlaan 31, Antwerpen L.O.
1947 Van den bergh W. - Koningin Astridplein 26, Antwerpen.
1946 Van den Broeck F. - De Wilgen 41, Merksem - Antwerpen.
1962 van der Haeghen (Mevr.) - Alph. Hottatstraat 55, Elsene.
1946 Van der Veken P. - Vrijheidslaan 10E, Gent.
1966 Van Dessel M. (Mevr.) - Pater Damiaanstraat 109, Wilrijk - Antwerpen.
1966 Van Houtven A. - Max Roosesstraat 3, Antwerpen.
1962 Van Moorsel J. - Washingtonstraat 41, Belville K.P. - Suid-Afrika.
1965 Van Praet L. - Tweemontstraat 222, Deurne-Noord - Antwerpen.
1965 Van Praet L. (Mevr.) - Tweemontstraat 222, Deurne-Noord - Antwerpen.

1967 Van Praet F. jr. - Tweemontstraat 222, Deurne-Noord - Antwerpen.
1967 Van Praet F. - De Francqueslei 180, Deurne-Noord - Antwerpen.
1966 Van Steenwegen P. - Boerenkrijgplein 7, Merksem - Antwerpen.
1967 Van Tilborgh Fr. - Tuinaanleg, Heide-Kalmthout - Antwerpen.
1963 Veremans J. - Jozef Verbovenlei 80, Deurne-Zuid - Antwerpen.
1959 Verheyen K. - Boeksveldstraat 54, Wilrijk - Antwerpen.
1960 Verheyen K. (Mevr.) - Boeksveldstraat 54, Wilrijk - Antwerpen.
1960 Verheyen K. Oosthovensesteenweg 107, Turnhout.
1967 Verlinden A. - Taxandriastraat 21, Merksem - Antwerpen.
1949 Vermeulen M. - Brasschaatbaan 11, Brecht - Antwerpen.
1958 Vermeulen E. (Mevr.) - Brasschaatbaan 11, Brecht - Antwerpen.
1959 Voet H. - Kapelsesteenweg 323, Ekeren-Donk - Antwerpen.
1958 Voet M. (Mevr.) - Kapelsesteenweg 323, Ekeren-Donk - Antwerpen.
1965 Vogels A. (Mevr.) - Liersebaan 26, Schilde - Antwerpen.
1946 Vroom P. - de Lescluzestraat 33, Berchem - Antwerpen.

BIJZONDERE NAVORSING

Amanita — Imler L.
Askomyceten — Moens J., Van den Eynde F.
Boletus — Imler L.
Conocybe en Galera — Herregods M.
Cortinarius — Semaille M. (Mevr.)
Geschiedenis van de mykologie — Imler L., Moens J.
Inocybe — Bruylants J. (Mej.)
Kleine hout- en mestzwammen — Moens J.
Mycena — Morren M.
Mykologie op het terrein — van der Haeghen R.
Mykologisch soortbegrip — Imler L.
Myxomyceten — Dielen F., Vaes A., Van der Veken P.
Pathologische mykologie — Vanbreuseghem R., De Vooght P. (Mej.)
Psathyrella — Morren M.
Russula — Imler L.
Uredineeën — Grijp A.

FOTOGRAFIE

Dielen C., Jaeken J., Libbrecht G. (Mej.), Morel A. (Mej.), Morren M., Swaelen J., Van Houtven A.

ERRATA:

pagina 6, lijn 6, bgon moet zijn: begon;

pagina 21, lijn 26, vénéreux moet zijn: vénéneux;

pagina 28, Nr 13, 3de lijn 1 foto; moet weg.